

Tillæg til miljøgodkendelse af svinebedrift Stenderupvej 23, 6100 Haderslev

Jf. § 12 stk. 3 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug

(LBK nr. 1486 af 04/12/2009)

26. maj 2015

Haderslev Kommune

Indhold

Indhold	2
1 Generelle forhold	4
1.1 Ejer og driftsforhold	5
1.2 Godkendelsespligt.....	5
1.3 Godkendelsens omfang	5
1.3.1 Projektets omfang	5
1.3.2 Tidligere godkendelser	6
1.3.3 Biaktiviteter.....	7
1.3.4 Husdyrbrugets ophør	7
1.4 Offentlighed og høring.....	7
1.4.1 Offentlighed og høring	7
1.4.2 Ikke-teknisk resume.....	9
2 Anlægget.....	11
2.1 Dyrehold og Management	11
2.2 Lokalisering	11
2.3 Energi- og vandforbrug	11
2.3.1 Energiforbrug	11
2.3.2 Vandforbrug	11
2.4 Gener.....	12
2.4.1 Lugt	12
2.4.2 Støj.....	12
2.4.3 Lys.....	12
2.4.4 Fluer og skadedyr	12
2.4.5 Støv	13
2.4.6 Transport.....	13
2.5 Forurening	13
2.5.1 Spildevand	13
2.5.2 Husdyrgødning og foder.....	13
2.5.3 Affald og miljøfarlige stoffer	13
2.5.4 Ammoniak.....	14
3 Arealerne.....	15
3.1 Markoplysninger	15
3.2 Gødningsregnskab	18

3.3	Nitrat (overfladevand).....	21
3.4	Nitrat (grundvand).....	23
3.5	Fosfor	24
3.6	Ammoniak fra udbringning.....	25
3.7	Gener fra udbringning	31
4	Bilag	32

1 Generelle forhold

Haderslev Kommune meddeler miljøgodkendelse efter § 12 stk. 3 i husdyrgodkendelsesloven¹ på Højbogaard, Stenderupvej 23, 6100 Haderslev ved Niels Agerbo Hansen.

Afgørelsen omfatter ændring af ejendommens udbringningsarealer. Hoveddelen af ejendommens arealer er allerede vurderet mht. til natur i den eksisterende miljøgodkendelse fra 2009. I forhold hertil er der kommet nye 27,6 ha ejede/forpagtede udbringningsarealer til, og et er taget ud, og der er reduceret i mængden af husdyrgødning som overføres til andre ejendomme. De nye ejede og forpagtede arealer er mark thv 1-0, thv 2-0 og thv 3-0 beliggende nord for Flovt Strand.

Tillæg til godkendelsen meddeles på de vilkår der fremgår af Bilag 2 – Oversigt over vilkår og omfatter hele husdyrbruget. Det vil sige både de eksisterende og nye anlæg samt bedriftens arealer.

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser også selv om disse regler evt. skærpes i forhold til denne godkendelse (Se bilag 1).

Det er Haderslev Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte projekt:

- Overholder bekendtgørelsens fire beskyttelsesniveauer for ammoniak, lugt, fosfor og nitrat
- Lever op til kravene om anvendelse af BAT
- Ikke vil påvirke Natura 2000 områder væsentligt
- Ikke vil have en negativ indflydelse på planter eller dyr omfattet af bilag IV, artsfredning eller af rødlistet
- Ikke vil have væsentlig virkning på de landskabelige værdier

Med denne tilladelse har Haderslev Kommune ikke taget stilling til eventuelle tilladelser og godkendelser efter anden lovgivning, som for eksempel byggeloven, miljøbeskyttelsesloven eller arbejdsmiljøloven.

Jævnfør § 15 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen², skal en miljøgodkendelse regelmæssigt og mindst hvert 10 år tages op til revurdering. Den første revurdering foretages senest efter 8 år, hvor retsbeskyttelsen udløber, eller senest 4 år efter vedtagelsen af nye BAT konklusioner. Haderslev Kommune forventer at revurdere husdyrbruget igen senest i 2023.

Dato for godkendelse: 26. maj 2015

Håkon Karlsen
Miljømedarbejder
Natur og Landbrug, Haderslev Kommune

Journal nr.: 14/28247
Kvalitetssikring: Anne-Lene Jørgensen, Haderslev Kommune

¹Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug - LBK nr 1486 af 04/12/2009

² § 15 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug - [BEK nr 1283 af 08/12/2014](#)

1.1 Ejer og driftsforhold

Dette afsnit indeholder ansøgers kontaktoplysninger samt oplysninger til identifikation af husdyrbruget.

Ansøger	Niels Agerbo Hansen Stenderupvej 23 6100 Haderslev Tlf. 74584295/40756699 nielsagerbo@bbsyd.dk	Bedriftsoplysninger Højbogaard Stenderupvej 23 6100 Haderslev CVR nr. 17021877 CHR nr. 95053
Konsulent	Peter Salling Miljørådgivning Ledvogtervej 116 9530 Støvring Tlf. 41182020 peter@psmr.dk	Matrikler på ejendom Ejerlav Matrikel nr. Grarup Ejerlav, Grarup 12

1.2 Godkendelsespligt

I dette afsnit gøres der rede for, hvorfor projektet er godkendelsespligtigt.

Haderslev Kommunes vurdering

Det ansøgte projekt, om at øge arealet af bedriftens egne udbringningsarealer (ejede og forpagtede arealer) og samtidig reducere arealet af aftalearealerne, medfører at de fastsatte vilkår i ejendommens miljøgodkendelse skal revurderes. Ændringen af ejendommens udbringningsareal udløser således at der skal udarbejdes et tillæg til ejendommens miljøgodkendelse. Miljøstyrelsens notat af den 25. august 2008 om anmeldelse af udskiftning af udbringningsarealer beskriver dette nærmere.

1.3 Godkendelsens omfang

I dette afsnit gøres der rede for projektets overordnede forhold, som ikke direkte har med miljøpåvirkningen at gøre. Der gøres rede for, hvad projektet omfatter, dvs. hvilke ejendomme og bygninger, hvilket dyrehold, hvilke arealer samt eventuelle biaktiviteter. Der oplyses desuden om tidligere godkendelser af husdyrbruget og om hvad der skal ske i tilfælde af husdyrbrugets ophør.

1.3.1 Projektets omfang

I dette afsnit redegøres kort for projektets omfang.

Ansøgers tekst

Ansøgning om tillæg Stenderupvej 23 v/ Niels Agerbo Hansen, ændrede arealer.

Haderslev Kommunes vurdering

Husdyrbruget skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningen, og med de ændringer, der fremgår af denne godkendelses vilkår. Ovenstående beskrivelse er kun en kortfattet beskrivelse af projektets omfang, som vil blive beskrevet nærmere i de efterfølgende afsnit.

Det er kommunens vurdering, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets arealer ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT). Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget efter udvidelsen kan drives på stedet uden væsentlige indvirkninger på miljøet. Miljøpåvirkningen, der kommer som følge af udvidelsen på husdyrbruget vurderes ikke at påvirke lokalområdet i negativ retning, jævnfør nærværende miljøgodkendelse.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at der er meddelelsespligt. Det er kommunen, der vurderer, om fremtidige ændringer af bedriftens dyrehold eller staldindretning, opførsel af nye stalde eller opbevaringsanlæg skal udløse krav om tillæg til miljøgodkendelsen. Udsiftning af arealer samt ændringer i ejerforhold skal ligeledes anmeldes til kommunen.

Udnyttelsesfrist

Det fremgår af husdyrbruglovens § 33, at fristen for at udnytte en godkendelse normalt ikke bør fastsættes til senere end 2 år, efter at godkendelsen er meddelt. Da der ikke foreligger omstændigheder, der kan begrunde en fravigelse af 2-års fristen, stilles der vilkår om at dette tillæg til miljøgodkendelsen bortfalder, hvis de nye arealer ikke har modtaget husdyrgødning inden to år fra denne afgørelses meddelelse.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at hvis den meddelte miljøgodkendelse, ikke har været udnyttet helt eller delvist i tre på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet i seneste tre år, jf. § 33 i husdyrgodkendelsesloven.

Vilkår

- 1) Godkendelsen gives på vilkår af, at projektet gennemføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet.
- 2) Miljøgodkendelsen bortfalder, hvis de nye arealer ikke har modtaget husdyrgødning inden to år fra denne afgørelses meddelelse.

1.3.2 Tidligere godkendelser

I dette afsnit redegøres kort for husdyrbrugets tidligere godkendelser.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at ansøgningsmaterialet tager udgangspunkt i det tidligere tilladte.

Dette tillæg til miljøgodkendelse erstatter ikke alle vilkår stillet i:

- Miljøgodkendelse af 30. september 2009.
- Afgørelse af 12. marts 2012 fra Natur- og Miljøklagenævnet (NMK-132-00129).
- Tillæg til miljøgodkendelse af 23. april 2014 for husdyrbruget.

Vilkårene stillet i dette tillæg, er supplerende vilkår til husdyrproduktionen.

Enkelte vilkår i miljøgodkendelsen bortfalder med dette tillæg. Det er i hvert enkelt afsnit angivet om der er vilkår der bortfalder.

Yderligere blev der den 7. oktober 2014 truffet afgørelse vedr. at anmeldte nye gylleaftalearealer kunne anvendes.

Bilag 2 viser de vilkår som stadig gælder for de samlede ejede og forpagtede arealer fra den eksisterende miljøgodkendelse m.v.

1.3.3 Biaktiviteter

I dette afsnit redegøres der for biaktiviteter på husdyrbruget.

Haderslev Kommunes vurdering

Uændret.

1.3.4 Husdyrbrugets ophør

I dette afsnit gøres der rede for, hvilke tiltag der planlægges at udføre for at forebygge forurening i forbindelse med husdyrbrugets ophør.

Haderslev Kommunes vurdering

Der er i miljøgodkendelsen af 30. september 2009 stillet vilkår om foranstaltninger ved virksomhedens ophør (vilkår 45-46).

1.4 Offentlighed og høring

I dette afsnit gøres der rede for inddragelsen af offentligheden i forbindelse med denne afgørelse.

1.4.1 Offentlighed og høring

Der gøres her rede for inddragelse af offentligheden og lovpligtige høringer.

Høring af parter

Parter og ansøger selv blev orienteret om ansøgningen om miljøgodkendelse den 30. april 2015 med en frist på 3 uger til at sende bemærkninger.

Kommunen modtaget ingen henvendelser.

Offentliggørelse og klagevejledning

Tillæg til miljøgodkendelsen af Højbogaard, Stenderupvej 23, 6100 Haderslev i henhold til § 12, stk. 3 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, vil blive annonceret på kommunens hjemmeside www.haderslev.dk -> Politik og Dialog -> Høringer og afgørelser.

Klagefristen er fire uger fra offentliggørelsen, hvilket betyder, at en eventuel klage skal være Haderslev Kommune i hænde senest tirsdag den 23. juni 2015. Ansøger vil ved klagefristens udløb få besked om kommunen har modtaget klager.

Det er muligt for enhver med individuel væsentlig interesse i en sag at påklage afgørelsen til Natur- og Miljøklagenævnet.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Natur- og Miljøklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til Haderslev Kommune, som har truffet afgørelsen.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for kommunen i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på kr. 500. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Haderslev Kommune, Teknik og Miljø, Simmerstedvej 1A, 1., 6100 Haderslev eller teknikmiljoe@haderslev.dk. Haderslev Kommune videresender herefter anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

En klage over miljøgodkendelsen har som udgangspunkt ikke opsættende virkning på retten til at udnytte godkendelsen, medmindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet, jf. § 81 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug mv. Udnyttelse af miljøgodkendelsen kan dog kun ske under opfyldelse af vilkårene, der er fastsat i denne godkendelse. Udnyttelsen af miljøgodkendelsen sker på eget ansvar, idet Natur- og Miljøklagenævnet i tilfælde af klage kan ændre eller ophæve en miljøgodkendelse.

Søgsmål kan anlægges for domstolene i henhold til § 90 i Husdyrgodkendelsesloven. Ønskes afgørelsens gyldighed afprøvet ved domstolene, skal sagen være anlagt inden 6 måneder efter miljøgodkendelsen er offentliggjort eller, hvis sagen påklages, inden 6 måneder efter at den endelige administrative afgørelse foreligger.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at der i medfør af Offentlighedslovens § 7 er mulighed for aktindsigt i sagen. Tidspunktet for eventuelt gennemsyn af sagen kan aftales telefonisk med Haderslev Kommune på 74 34 21 45.

Underretning

Orientering om denne afgørelse er sendt til følgende:

Som brev til implicerede parter:

- Ansøger: Niels Agerbo Hansen, Stenderupvej 23, 6100 Haderslev
- Hans Axel Pedersen, Alleen 50, 6000 Kolding
- Carsten Schmidt, Gåsevig 2, 6100 Haderslev ved, CVR: 20549874

Som e-mail med vedhæftet fil:

- Ansøgers konsulent: Peter Salling Miljørådgivning, Ledvogtervej 116, 9530 Støvring
e-mail: peter@psmr.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København
e-mail: dn-haderslevsager@dn.dk
- Det Økologiske råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N
e-mail: husdyr@ecocouncil.dk
- DOF, Vesterbrogade 140, 1620 København V.
e-mail: natur@dof.dk

Som e-mail med link til kommunens hjemmeside:

- Embedslægerne i Region Syddanmark, Sorsigvej 35, 6760 Ribe
e-mail: syd@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, 7000 Fredericia
e-mail: mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Wormstrupvej 2, 7540 Haderup
e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd
e-mail: ae@aeraadet.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, Postboks 12188, 1017 København K.
e-mail: fbr@fbr.dk
- Lokalfd. Danmarks Naturfredningsforening Haderslev, Bent Karlsson, Højgårdsvej 9, Brøndlund, 6500 Vojens
e-mail: bent.karlsson@mail.dk
- Lokalfd. Danmarks Sportsfiskerforbund, Tom Donbæk, Vestergade 25, 6510 Gram
e-mail: td@ledon.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten
e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- DOF Sønderjylland v/ Jørn V. Sørensen, Kongevej 64, 6100 Haderslev
e-mail: haderslev@dof.dk

1.4.2 Ikke-teknisk resume

Projektet og dets miljømæssige konsekvenser beskrives i et ikke-teknisk resumé, der gør det muligt for offentligheden at få indblik i projektet og konsekvenserne af godkendelsen af projektet.

Der sker ikke ændringer i forhold til anlægget og dets aktiviteter. Anlægget og dets aktiviteter er miljøgodkendt tidligere og bliver ikke behandlet i dette tillæg til miljøgodkendelse.

- BAT princippet er en forpligtigelse til vælge den bedst tilgængelige teknologi som, set ud fra en helhedsvurdering, forebygger og begrænser virksomhedens forurening mest muligt under hensyntagen til proportionalitetsprincippet.

Når det gælder kravet om anvendelse af BAT for arealdriften, er udgangspunktet, at den generelle regulering er tilstrækkelig.

Det vil sige, at husdyrbruget overholder den til enhver tid gældende husdyrgødningsbekendtgørelse, som fastsætter minimumskrav

- De nye arealer afvander ikke til områder der er særlig følsomme vedr. nitrat og fosfor og omgivelserne er ikke særlig følsomme for ammoniak og lugt. Husdyrbrug er bundet til at overholde reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen³ og såfremt de overholdes vil der ikke være væsentlige gener eller udledning af ammoniak, nitrat, fosfor forbundet med markdriften.

³ Bekendtgørelse om erhvervsrådgivning, husdyrgødnings, ensilage m.v. - BEK nr 764 af 28/06/2012

Ifølge husdyrgødningsbekendtgørelsen, må husdyrgødning ikke udbringes på lørdage samt søn- og helligdage på arealer, der ligger nærmere end 200 m fra sommerhusområder. Mark thv 2-0 er omfattet af dette krav, se bilag 3a.

Det vurderes at udbringning af husdyrgødning på de nye arealer, ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af planter eller dyr.

- Der produceres ikke en væsentlig øget mængde affald som følge af udskiftningen af udbringningsarealerne.
- Det sikres at maskinparken er vedligeholdt og yder optimalt, samt at der såfremt det er muligt udstyres med brændstofbesparende udstyr. Ressourceforbruget holdes derfor nede med god management.
- Det vurderes at ændringen af ejendommens udbringningsarealer ikke resulterer i forøget forureningsfare som følge af uheld. Der er udarbejdet en beredskabsplan for ejendommen, som er opdateret senest i forbindelse med tillæg til miljøgodkendelse af den 23. april 2014. Beredskabsplanen fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

2 Anlægget

2.1 Dyrehold og Management

I dette afsnit oplyses der om dyr og staldsystemer, der indgår i ansøgningen, samt om management og brug af bedste tilgængelige staldteknologi på husdyrbruget.

Haderslev Kommunes vurdering

Da der ikke er ansøgt om nogle ændringer af dyrehold eller anlæg vurderes det, at de eksisterende vilkår i miljøgodkendelse af 30. september 2009 og tillæg til miljøgodkendelse af 23. april 2014 for husdyrbruget kan fortsætte uagtet af dette tillæg.

2.2 Lokalisering

I dette afsnit gøres der rede for husdyrbrugets lokalisering. Det vil sige hvordan husdyrbruget er placeret i forhold til steder, hvor der efter lovgivningen gælder et fast afstandskrav samt placeringen i landskabet.

Haderslev Kommunes vurdering

Da der ikke sker nogen ændring af anlægget vurderes dette tillæg ikke at medføre nogle ændringer af vilkår i forhold til de der er stillet i miljøgodkendelse af 30. september 2009 og tillæg til miljøgodkendelse af 23. april 2014.

2.3 Energi- og vandforbrug

I dette afsnit gøres der rede for husdyrbrugets energi- og vandforbrug, som ses i forhold til BAT, på hvilken baggrund det vurderes om der er grund til at implementere teknik eller management, som kan nedsætte forbruget.

2.3.1 Energiforbrug

Der gøres her rede for husdyrbrugets energiforbrug.

Ansøgers tekst

Vedr dieselforbruget til markdriften anslås dette at være ca 19.000 l diesel. For at mindske energiforbruget til markdriften sikres det at den arbejdsgange der er i mark er mest mulige rationelle. Dette betyder at man herved sikre at markarbejdet foretages på det tidspunkt hvor det har bedst muligt effekt. Herved sænkes ressourceforbruget til markdriften.

Det sikres at maskinparken er vedligeholdt og yder optimalt, samt at der såfremt det er muligt udstyres med brændstofbesparende udstyr. Ressourceforbruget holdes derfor nede med god management.

Haderslev Kommunes vurdering

Ændringen i husdyrbrugets energiforbrug er begrænset, hvorfor der ikke stilles yderligere vilkår end i miljøgodkendelse af 30. september 2009 og tillæg til miljøgodkendelse af 23. april 2014.

2.3.2 Vandforbrug

Der gøres her rede for husdyrbrugets vandforbrug.

Haderslev Kommunes vurdering

I overensstemmelse med miljøstyrelsens vejledning vurderes det, at vandforbrug i forbindelse med markarbejde ikke omfattes af BAT kravet på vandområdet.

Det vurderes, at husdyrbrugets vandforbrug i øvrigt ikke vil ændre sig på baggrund af dette tillæg til miljøgodkendelsen, hvorfor der ikke stilles yderligere vilkår end i miljøgodkendelse af 30. september 2009 og tillæg til miljøgodkendelse af 23. april 2014.

2.4 Gener

I dette afsnit beskrives de gener, der kan være forbundet med produktionen af husdyr på bedriften og med arbejdet på udbringningsarealerne. Det vurderes hvorledes disse gener kan minimeres.

2.4.1 Lugt

Haderslev Kommunes vurdering

Da der ikke sker nogen ændring af dyrehold eller anlægget i forbindelse med dette tillæg, henvises der til vilkår stillet i miljøgodkendelse af 30. september 2009 og tillæg til miljøgodkendelse af 23. april 2014.

2.4.2 Støj

Haderslev Kommunes vurdering

Da der ikke sker nogen ændring af dyrehold eller anlægget i forbindelse med dette tillæg, henvises der til vilkår stillet i miljøgodkendelse af 30. september 2009 og tillæg til miljøgodkendelse af 23. april 2014.

2.4.3 Lys

Haderslev Kommunes vurdering

Da der ikke sker nogen ændring af dyrehold eller anlægget i forbindelse med dette tillæg, henvises der til vilkår stillet i miljøgodkendelse af 30. september 2009 og tillæg til miljøgodkendelse af 23. april 2014.

2.4.4 Fluer og skadedyr

Haderslev Kommunes vurdering

Da der ikke sker nogen ændring af dyrehold eller anlægget i forbindelse med dette tillæg, henvises der til vilkår stillet i miljøgodkendelse af 30. september 2009 og tillæg til miljøgodkendelse af 23. april 2014.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at Statens Skadedyrslaboratorium i dag er erstattet af Skadedyrslaboratoriet, Århus Universitet, Institut for Agroøkologi. Deres nyeste retningslinjer findes her; <http://www.dpil.dk/dpil2005/sporgom.htm>.

2.4.5 Støv

Haderslev Kommunes vurdering

Da der ikke sker nogen ændring af dyrehold eller anlægget i forbindelse med dette tillæg, henvises der til vilkår stillet i miljøgodkendelse af 30. september 2009 og tillæg til miljøgodkendelse af 23. april 2014.

2.4.6 Transport

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at den relative lille stigning i antal transportere til og fra husdyrbruget ikke vil medføre væsentlige gener for beboere i lokalområdet. Dette da stigningen i transportere vil være forbundet med markarbejdet og ikke vil medføre en markant stigning hen over året.

Der henvises til vilkår stillet i miljøgodkendelsen af 30. september 2009 og tillæg til miljøgodkendelse af 23. april 2014.

2.5 Forurening

I dette afsnit beskrives den forurening, der kan være forbundet med husdyrbruget og det vurderes om der er fremkommet nye oplysninger, som gør at der er utilsigtet forurening forbundet med en uændret drift af husdyrbruget.

2.5.1 Spildevand

Haderslev Kommunes vurdering

Der kan være en mindre stigning i omfanget af vaskevand i forbindelse med at omfanget af markarbejdet stiger. Det vurderes dog, at være så lille en stigning, at det er uden betydning.

Der stilles derfor ikke yderligere vilkår, men henvises til miljøgodkendelsen af 30. september 2009 og tillæg til miljøgodkendelse af 23. april 2014.

2.5.2 Husdyrgødning og foder

Da der ikke sker nogen ændring i dyrehold, stalde eller opbevaring af husdyrgødning i forbindelse med dette tillæg henvises der til miljøgodkendelsen af 30. september 2009 og tillæg til miljøgodkendelse af 23. april 2014.

2.5.3 Affald og miljøfarlige stoffer

Haderslev Kommunes vurdering

I forhold til det stigende omfang af markarbejde vurderes det, at omfanget af affald og opbevaring af miljøfarlige stoffer i begrænset omfang vil stige. Det vurderes ikke, at der er behov for at ændre de vilkår der er stillet i miljøgodkendelsen fra 30. september 2009 og tillæg til miljøgodkendelse af 23. april 2014.

2.5.4 Ammoniak

2.5.4.1 Ammoniktabet

Haderslev Kommunes vurdering

Ammoniktabet fra husdyrbruget ændres ikke, da hverken dyrehold eller anlæg ændres.

Der henvises til miljøgodkendelsen af 30. september 2009 og tillæg til miljøgodkendelse af 23. april 2014 og de vilkår der er stillet der.

2.5.4.2 Påvirkning af natur

Haderslev Kommunes vurdering

Da der ikke sker en ændring af anlæg eller dyrehold vurderes der ikke på ammoniakpåvirkningen af natur fra anlægget.

Der henvises til vilkår i miljøgodkendelsen af 30. september 2009 og tillæg til miljøgodkendelse af 23. april 2014.

3 Arealerne

3.1 Markoplysninger

I dette afsnit oplyses der om en række generelle forhold om driften af husdyrbrugets udbringningsarealer, og i tabellerne vises oplysninger om de enkelte marker, som udgør udbringningsarealet. Oplysningerne er grundlaget for beregninger af nitratudvaskning og fosforoverskud samt kommunens vurdering af miljøpåvirkningen.

Ansøgers tekst

Udbringningsarealer

Navn	Ha	Drænet	Jb.Type	Vandet	Sæd-skifte	Ref. Sæd-skifte	N-kl. 0(ha)	N-kl. 1(ha)	N-kl. 2(ha)	N-kl. 3(ha)	G.vand (ha)	P-kl. 0(ha)	P-kl. 1(ha)	P-kl. 2(ha)	P-kl. 3(ha)
1-0	1,10	Nej	JB6	Nej	S2	S2	0,00	1,10	0,00	0,00	0,00	1,10	0,00	0,00	0,00
E-ny7	1,53	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00	1,53	0,00	0,00	0,00	1,53	0,00	0,00	0,00
F-ny11	15,71	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00	15,71	0,00	0,00	0,00	15,71*	0,00*	0,00*	0,00*
879	5,87	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00	5,87	0,00	0,00	0,00	5,87	0,00	0,00	0,00
F 191	3,90	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00	3,90	0,00	0,00	0,00	3,90	0,00	0,00	0,00
ny5	9,05	Ja	JB7	Nej	S2	S2	0,00	0,00	0,00	9,05	0,00	0,00	9,05	0,00	0,00
62	7,54	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00	7,54	0,00	0,00	7,54*	7,54	0,00	0,00	0,00
thv 1-0	19,71	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00	19,71	0,00	0,00	0,00	19,71	0,00	0,00	0,00
thv 3-0	6,35	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00	6,35	0,00	0,00	0,00	6,35	0,00	0,00	0,00
2-0	71,61	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00*	71,61*	0,00*	0,00*	0,00	71,61*	0,00*	0,00*	0,00*
878	0,87	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00	0,87	0,00	0,00	0,00	0,87	0,00	0,00	0,00
E-ny6	6,61	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00	5,51	0,00	1,10	0,00	5,51	0,00	0,00	1,10
Total	237,49						0,00	190,59	0,00	46,90	7,54	196,59	9,05	0,00	31,85

Navn	Ha	Drænet	Jb.Type	Vandet	Sæd-skifte	Ref. Sæd-skifte	N-kl. 0(ha)	N-kl. 1(ha)	N-kl. 2(ha)	N-kl. 3(ha)	G.vand (ha)	P-kl. 0(ha)	P-kl. 1(ha)	P-kl. 2(ha)	P-kl. 3(ha)
E-ny8	5,00	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00	2,30	0,00	2,70	0,00	5,00*	0,00*	0,00*	0,00*
F-ny9	5,93	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00	2,64	0,00	3,29	0,00	5,93*	0,00*	0,00*	0,00*
F-ny12	21,57	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00	21,57	0,00	0,00	0,00	21,57*	0,00*	0,00*	0,00*
thv 2-0	1,58	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00	1,58	0,00	0,00	0,00	1,58	0,00	0,00	0,00
23-0	0,24	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00	0,15	0,00	0,09	0,00	0,15	0,00	0,00	0,09
22-0	7,27	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00*	7,27*	0,00*	0,00*	0,00	7,27*	0,00*	0,00*	0,00*
21-0	24,01	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00	0,00	0,00	24,01	0,00	0,00	0,00	0,00	24,01
20-0	13,44	Ja	JB7	Nej	S2	S2	0,00	6,79	0,00	6,65	0,00	6,79	0,00	0,00	6,65
3-0	8,61	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00*	8,61*	0,00*	0,00*	0,00	8,61*	0,00*	0,00*	0,00*
Total	237,49						0,00	190,59	0,00	46,90	7,54	196,59	9,05	0,00	31,85

Marker markeret med # er manuelt udpeget til at indgå i beregning af overfladeudvaskning svarende til et plantebrug.

De stjernemarkerede (*) arealer er manuelt redigerede af ansøger til at være beliggende i andre beskyttelsesområder for fosfor, nitrat og grundvand end det fremgår af kortvirket til husdyrgodkendelse.dk. Arealerne kan også redigeres manuelt til at ligge udenfor beskyttelsesområderne.

I de efterfølgende beregninger bliver arealerne som er markeret med * behandlet efter de manuelt indtastede oplysninger i arealtabellen.

Haderslev Kommunes vurdering

Arealerne er allerede miljøvurderet i den eksisterende miljøgodkendelse fra 2009. I forhold hertil er der kommet nye udbringningsarealer til og et er taget ud. De nye arealer er på 27,64 ha. De er navngivet thv 1-0, thv 2-0 og thv 3-0 og er beliggende nord for Flovt Strand hhv. umiddelbart nordfor sommerhusområdet og et beskyttet engareal og hhv. helt ud mod Lillebælt. Mark F-ny10 som er på 7,34 ha er taget ud.

Haderslev Kommune har dog fundet det nødvendigt at vurdere den samlede forurening fra arealerne, da de nye arealer ligger i nitratklasse 1. Derfor ændres udvaskningen svarende til maksimalt dyretryk DEmax fra 47,9 kg N/ha til 47,2 kg N/ha. Derfor foretages der i det følgende en fornyet vurdering af om forureningen fra både de nye arealer og de oprindelige arealer overholder husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen beskyttelsesniveauer for nitrat og fosforoverskud.

Det vurderes at de 237,49 ha egne udbringningsarealer, som vist på Bilag 3b – Udbringningsarealer udgør et tilstrækkeligt harmoniareal. Dette giver, at 331,71 DE kan udbringes på de 237,49 ha, svarende til 1,4 DE/ha.

Husdyrbruget afsætter de resterende 267,7 DE svinegylle til gylleaftalearealer og biogas.

Alleen 50, 6000 Kolding ved Hans Axel Pedersen modtager 138,5 DE svinegylle. Svinegyllen er indeholdt i en § 16 fra den 18. august 2010.

Gåsevig 2, 6100 Haderslev ved Carsten Schmidt, CVR: 20549874, modtager 60,7 DE svinegylle. Svinne gyllen er indeholdt i en § 16 fra den 5. september 2012.

Biogasanlæg modtager 68,5 DE svinegylle. Haderslev Kommune præciserer, at godkendelsen ikke kan udnyttes fuldt ud før biogasanlægget lovligt kan modtage husdyrgødningen.

Haderslev Kommune har konstateret at der ikke indgår arealer der er omfattet af randzonen i udbringningsarealerne. I følge § 1 i Randzonenloven⁴ gælder det, at der i en zone på 9 m fra vandløb ikke må foretages gødning, sprøjtning, dyrkning eller anden jordbearbejdning.

Der er i husdyrgødningsbekendtgørelsen⁵ forbud mod udbringning af flydende husdyrgødning i en bræmme på 20 til vandløb, hvor terrænet hælder mere end 6 grader. Haderslev Kommune har konstateret at der ikke i udbringningsarealerne indgår arealer der hælder mere end 6 grader og ligger i en afstand der er mindre end 20 m fra vandløb.

Det er oplyst i ansøgningsskemaet, at der anvendes sædskifte S2 og at der anvendes 5 % efterafgrøder end der stilles som krav fra plantedirektoratet. Haderslev Kommune gør opmærksom på, at en ændring af arealer skal anmeldes som det beskrives i afsnit 1. Generelle forhold.

Ifølge ansøgningen vil den tilførte mængde af N og P pr. ha være mindre i den ansøgte drift sammenlignet med det miljøgodkendte (se nedenstående tabel), den gang arealerne blev godkendt. Nærværende tillæg medfører derfor ikke væsentlige ændringer i forhold til drift af arealer, eller dennes påvirkning af omgivelserne.

Tabel13. Udbragt mængde N og P pr. ha.

	Areal ha	kg N i alt	kg P i alt	kg N/ha	kg P/ha
Stadfæstet miljøgodkendelse	219,2	33.313	7.080	152,0	32,3
Tillæg til miljøgodkendelse	211,2	22.939	6.171	108,4	29,2
Tillæg til miljøgodkendelse, ændret afgangsvægt hos slagtesvin (107 kg)	211,2	22.865	6.284	108,3	29,8
Tillæg til miljøgodkendelse 2015	237,49	31.129	7.418	131,1	31,2

Fredede fortidsminder, sten- og jorddiger

Der ligger en fredet rundhøj i mark thv 1-0. Ansøger har tegnet udenom fortidsmindet således at arealet med fortidsmindet ikke indgår i ansøgningen, se bilag 7.

Der gøres opmærksomt på at der ifølge Museumslovens § 29 e, stk. 1 ikke må foretages ændringer af tilstande af fortidsminder. Vær yderligere opmærksom på, at der efter naturbeskyttelsesloven s § 18, stk. 1, ikke må foretages ændringer i tilstanden af arealer indenfor en afstand af 100 m fra et fortidsminde. Kommunalbestyrelsen kan i særlige tilfælde gøre undtagelse fra denne bestemmelse.

⁴ Bekendtgørelse af Lov om randzoner – [LBK nr 894 af 15/07/2014](#)

⁵ Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. – [BEK nr 853 af 30/06/2014](#)

Da arealet omkring rundhøjen har været i omdrift i mange år, vurderer Haderslev Kommune at den ansøgte drift ikke vil ændre tilstanden af arealet.

Der ligger ikke beskyttede sten og jorddiger i tilknytning til de nye arealer. Øvrige arealer er vurderet i forhold til fortidsminder, sten- og jorddiger i den eksisterende miljøgodkendelse fra 2009.

Vilkår

- 3) Bedriftens ejede og forpagtede udbringningsarealer skal udgøre mindst 237,49 ha.

3.2 Gødningsregnskab

I dette afsnit vises et regnskab over produceret, tilført og fraført husdyrgødning på den bedrift, som husdyrbruget hører under, og der gøres rede for teknologi anvendt til udbringning af husdyrgødning.

Ansøgers tekst

Ansøgt drift

Produceret husdyrgødning

Anlæg	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Ingen adresse	Fjerkrægylle	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Svinegylle	56252,65	13406,91	75,00	0,00	599,41
Ingen adresse	Kvæggylle	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Minkgylle	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Dybstrøelse	0,00	0,00	45,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Fast gødning	0,00	0,00	65,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Ajle	0,00	0,00	65,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Afsat ved græsning	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Tilført husdyrgødning

Adresse	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	Antal DE
Ingen data					

Afsat husdyrgødning

Adresse	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Hans Axel Pedersen til bedriften Alleen 50 6000 Kolding CVR:	Svinegylle	12998,23	3098,25	0,75	0,00	138,50
Biogasanlæg Biogasanlæg CVR:	Svinegylle	6428,73	1532,35	0,75	0,00	68,50
Carsten Schmidt Gåsevig 2 6100 Haderslev CVR: 20549874	Svinegylle	5696,70	1357,86	75,00	0,00	60,70

Total husdyrgødning

Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Svinegylle	31128,99	7418,45	0	331,71
Total	31128,99	7418,45	0	331,71

Beregning af harmonital

Harmonital: 1,4 DE/ha

Haderslev Kommunes vurdering

Ændringen af udbringningsarealerne sker uden en øgning af N ab lager. Haderslev Kommune stiller vilkår til mængden af husdyrgødning, angivet som antal DE pr i forhold til gældende dyretype, på baggrund af det ansøgte. Vilkåret stilles for at sikre, at mængden af husdyrgødning som udbringes på bedriftens arealer ikke overstiger de mængder, der ligger til grund for vurderingen bag denne miljøgodkendelse.

Vi gør opmærksom på, at antal DE er opgivet ud fra gældende omregningsfaktor⁶ på godkendelsestidspunktet. På tilsynsmyndighedens forlangende skal der foreligge dokumentation for at vilkår er overholdt. Denne dokumentation kan være i form af gødningsregnskaber, som skal kunne fremvises for de seneste fem år.

Der afsættes 331,71 DE svinegylle til egne udbringningsarealer som vist på Bilag 10a – Udbringningsarealer. Det vurderes, at de samlede arealer udgør et tilstrækkeligt harmoniareal til den producerede mængde husdyrgødning. Der stilles vilkår til fastholdelse af det ansøgte. Vilkåret bruges for at sikre, at mængden af husdyrgødning som udbringes på bedriftens areal, ikke overstiger det forudsatte ved miljøvurderingen.

Da det ejede/forpagtede areal er steget og gylleaftalearealet er reduceret, samt at der udbringes flere dyreenheder svinegylle på de ejede og forpagtede arealer er det fundet nødvendigt at erstatte vilkår nr. 29 i tillæg til miljøgodkendelsen fra 2014, vilkår 106 i miljøgodkendelsen fra 2009 og vilkår nr. 83 i Natur- og Miljøklagenævnet afgørelse af den 12. marts 2012.

Vilkår 29-som udgår og erstattes

Bedriftens egne og forpagtede udbringningsarealer udgør 211,2 ha, hvorpå der må udbringes 295,9 DE (22.939 kg N og 6.284 kg P), svarende til 1,4 DE/ha pr. planår (1/8-31/7).

Vilkår 83-som udgår og erstattes

"Der må på bedriftens udspretningsarealer højst spredes 33313,00 kg N og 7079,83 kg P (svarende til 1,4 DE/ha)

Vilkår 106-som udgår og erstattes

Ansøger skal ved tilsyn kunne dokumentere, at der via gylleaftaler fraføres den gyllemængde der overskyder de 300,41 DE svarende til 30148,95 KgN 6539,74 KgP. Dokumentationen skal opbevares i 5 år.

Vilkår 29, 83 og 106 erstattes af vilkår 3, 4, 5, 6 og 7.

Arealgodkendelse

Som det beskrives i ansøgers tekst, så afsættes samlet 267,7 DE svinegylle til to landbrug der har indhentet § 16 miljøgodkendelse og et biogasanlæg. Haderslev Kommune præciserer, at godkendelsen ikke kan udnyttes fuldt ud før biogasanlægget lovligt kan modtage husdyrgødningen.

⁶ Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage mv. – [BEK nr 853 af 30/06/2014](#)

Vilkår

- 4) Der må udbringes husdyrgødning fra højst 331,71 DE på bedriften beregnet ud fra 331,71 DE fra svin⁷. Ved tilsyn skal der foreligge dokumentation herfor for de seneste fem år, for eksempel i form af kopier af de indsendte gødningsregnskaber.
- 5) Der må afsættes husdyrgødning til bedriften Alleen 50, 6000 Kolding, som må modtage svinegylle svarende til 138,5 DE. Husdyrgødningen må udbringes på arealerne vist i bilag 3b. Gyldig kontrakt inklusive kortbilag skal til enhver tid kunne fremvises.
- 6) Der må afsættes husdyrgødning til bedriften Gåsevig 2, 6100 Haderslev, som må modtage svinegylle svarende til 60,7 DE. Husdyrgødningen må udbringes på arealerne vist i bilag 3b. Gyldig kontrakt inklusive kortbilag skal til enhver tid kunne fremvises.
- 7) Der må afsættes husdyrgødning fra 68,5 DE svin fra bedriften til et biogasanlæg. Såfremt ejendommens øvrige godkendte gylleaftalearealer ophører, kan den tilhørende mængde husdyrgødning ligeledes afsættes til biogasanlæg.
- 8) Der må ikke modtages afgasset biomasse til bedriftens ejede og forpagtede udbringningsarealer.

3.3 Nitrat (overfladevand)

Dette afsnit drejer sig om nitratudvaskning til overfladevand. Ansøgningssystemet har beregnet nedenstående fem parametre, som indgår i kommunens vurdering af udvaskning af nitrat til overfladevand.

Ansøgers tekst

Idet arealerne ikke er indplacerede i områder med planteavlsniveau er det muligt at ændre forudsætningen med 6 % ekstra efterafgrøder og 3 % reduktion i kvælstofnorm til 5 % ekstra efterafgrøder. Herved er kravet til nitratklasser overholdte.

Beregning af nitratudvaskning til overfladevand

Tabellen viser det maksimale dyretryk (DE_{max}) og udvaskning svarende til maksimalt dyretryk uden virkemidler, samt det reelle dyretryk (DE_{real}) for ansøgt drift og den reelle udvaskning med brug af virkemidler i ansøgt drift. DE_{max} bestemmes af dyreholdets sammensætning og reduktionsprocent.

	Dyretryk (DE/ha)	Udvaskning (kg N/ha)
DE_{max} : DE reduktionsprocent: 66,85 %	0,94	46,5
DE_{real}	1,40	46,5

Haderslev Kommunes vurdering

Beskyttelsesniveau for nitrat

En del af udbringningsarealerne ligger i klassificerede nitratklasser, som er identificeret ud fra to forhold: kvælstofreduktionspotentiale og oplande til sårbare og meget sårbare Natura 2000 områder. Det drejer sig om 190,59 ha, der ligger i nitratklasse I og 46,9 ha, der ligger i nitratklasse III, se bilag 6.

⁷ Beregnet efter Bilag 1 i Bekendtgørelse om erhvervmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage mv. – [BEK nr 853 af 30/06/2014](#)

I de 190,59 ha der klassificeres som nitratklasse I indgår 88,27 ha, som efter en vurdering af topografi og afstrømningsforhold foretaget af Haderslev Kommune, er flyttet fra nitratklasse III til nitratklasse 1. Årsagen til, at de 88,27 ha vurderes som nitratklasse I i stedet for nitratklasse III er, at de arealer, mark nummer 2-0, 3-0 og 22-0, ikke er en del af det topografiske opland som afvander til Bankel Sø. De nævnte marker indgår i stedet for i det topografiske opland der afvander til Haderslev Fjord som ikke vurderes til at være lige kvælstoffølsomt. Haderslev Kommune mener der er tale om en fejludpegning i Miljøportalens kortværk.

De tre nye udbringningsarealer og arealet som udgik ligger alle i nitratklasse I. For arealer indenfor nitratklasse I skærpes det generelle harmonikrav til 85 % af de generelle regler. For arealer indenfor nitratklasse III skærpes de generelle harmonikrav til 50 % af de generelle regler. Det er dog stadig muligt for ansøgere med arealer i nitratklasser at anvende det generelle harmonitryk, hvis der anvendes virkemidler som øget antal efterafgrøder ud over de generelle krav, reduceret kvælstofnorm eller ændret standardsædskifte.

Da hovedparten af de ejede og forpagtede udbringningsarealer ligger inden for et område klassificeret som nitratklasse I eller III stilles der et skærpet krav til 5 % efterafgrøder udover Plantedirektoratets krav. Herved er kravet til nitratklasser overholdt.

Der stilles vilkår til fastholdelse af de 5 % ekstra efterafgrøder, som ansøger har valgt for at overholde beskyttelsesniveau for nitrat.

Udvaskning af nitrat til nitratfølsomt Natura 2000 opland

Ændringen af udbringningsarealerne sker uden en øgning af N ab lager. Husdyrbrugets ejede og forpagtede udbringningsarealer ligger i oplandet til Lillebælt Bredning og Haderslev Fjord. En mindre del af arealet ligger i oplandet til Sydlige Lillebælt nord for Als.

Ejendommens udbringningsarealer ligger hovedsaglig fordelt i oplandet til Lillebælt Bredning og Haderslev Fjord, som afvander til Natura 2000 området Lillebælt. En mindre del af arealet ligger i oplandet til Sydlige Lillebælt nord for Als. Som det fremgår af bilag 12 er bidraget til kvælstof udvaskningen fra udbringningsarealerne til Haderslev Fjord på 1,87 pct. og på 1,79 til Lillebælt Bredning i forhold til den samlede udvaskning, hvorfor der (ikke) stilles særlige vilkår af hensyn til de sårbare Natura 2000 recipienter.

Når det gælder oplandet til Sydlige Lillebælt nord for Als er der ikke foretaget beregninger, da dette vandområde er et område hvor nitrat-udvaskning ikke har væsentlig betydning for miljøtilstanden.

Vandløb og søer

De nye arealer ligger ikke i tilknytning til vandløb, søer eller marine områder. For de øvrige arealer er der redegjort for i miljøgodkendelse af 30. september 2009.

Vilkår der ændres/fjernes

Det er i dette tillæg nødvendigt/ønskeligt at ændre/fjerne følgende vilkår stillet i miljøgodkendelse af 30. september 2009:

Vilkår 83

Der må ikke anvendes et svinesædskifte, der udvasker mere nitrat end svarende til S2-sædskifte (udvaskningsindeks 93), jf. notat om standardsædskifter og referencesædskifter, Skov- og Naturstyrelsen, 27.06.2007.

Vilkår 84

Bedriftens egne og forpagtede arealer kan tilføres et husdyrtryk på maksimalt 1,37 DE/ha, dog må den reelle udvaskning maksimalt være 47,50 kg N/ha.

Årsagen til at vilkårene ændres/fjernes er at dyretrykket ændres. Samt at miljøstyrelsens vejledning nu er præciseret således at der nu fremgår at vilkår i hovedsagen skal stilles på virkemidler. Da der er anvendt referencesædskiftet S2 i ansøgningen, er sædskifte ikke at betragte som et virkemiddel. Der er i kapitel 3.2 Gødningsregnskab stillet vilkår der sikrer, at mængden af husdyrgødning som udbringes på bedriftens areal, ikke overstiger det forudsatte ved miljøvurderingen. I kapitel 3.1 Markoplysninger er der stillet vilkår der fastlægger ejendommens ejede/forpagtede udbringningsareal.

Yderligere er følgende vilkår ændret/fjernet, som blev stillet i Natur- og Miljøklagenævnet afgørelse af den 12. marts 2012:

Vilkår 84

På arealerne skal der hvert år etableres 6 % efterafgrøder udover de enhver tid gældende lovpligtige efterafgrøder. De ekstra 6 % efterafgrøder skal følge de samme regler som er gældende for de lovpligtige efterafgrøder. De ekstra efterafgrøder kan ikke erstattes af "grønne marker". Dokumentation skal forevises på forlangende."

Vilkår 85

Ved beregning af bedriftens kvælstofvote, skal alle afgrøders kvælstofnorm derudover nedsættes til 96 % af Plante- og Miljødirektoratets til en hver tid gældende normer."

Lillebælt Bredning og Haderslev Fjord, har haft et stigende dyretryk fra 2007, men den seneste "Opgørelse af udviklingen i husdyrholdet i oplande" der kom den 10. december 2014 viser et faldende dyretryk. I naturklagenævnets afgørelse af den 12. marts 2012 var der krav om, at udvaskningen af nitrat skal nedbringes til planteavlsniveau. I dette tillæg til miljøgodkendelse har det været nødvendigt at vurdere forureningen fra arealerne samlet for at sikre at husdyrgodkendelsebekendtgørelsens beskyttelsesniveau overholdes. Da dyretrykket nu er faldende i oplandene til Lillebælt Bredning og Haderslev Fjord, er det vurderet at vilkårene udgår, som er stillet for at reducere kvælstofudvaskningen fra udbringningsarealerne til et niveau svarende til planteavl.

Vilkår

- 9) Der skal på bedriftens udbringningsarealer være mindst 5 % efterafgrøder, svarende til 11,87 ha – ud over de til en hver tid gældende generelle krav om efterafgrøder. Disse efterafgrøder skal følge de samme regler som gælder for de lovpligtige efterafgrøder hvad angår artsvalg, dyrkningsperiode og kvælstofgødning. Hverken de ekstra efterafgrøder eller efterafgrøder som følge af de generelle krav må erstattes af grønne marker ifølge reglerne om nedsættelse af kravet til efterafgrøder som følge af grønne marker.

3.4 Nitrat (grundvand)

Dette afsnit drejer sig om nitratudvaskning til grundvand.

Haderslev Kommunes vurdering

Ca. halvdelen af mark. 62 ligger i indvindingsoplandet til Aarø Sund vandværk, arealet er tillige udpeget som nitratfølsomt indvindingsområde.

Udvaskningsberegninger, der baseres på nitratudvaskning fra rodzonen i udvaskningsmodellen FarmN viser en udvaskning på 47 mg nitrat/l ved det ansøgte dyrehold. Da udvaskningen er lavere end 50 mg nitrat/l vurderes beskyttelsesniveauet som værende overholdt.

Der er stillet vilkår til fastholdelse af virkemidlet i form af 5 % efterafgrøder udover PD-krav i kapitel 3.3 Nitrat (overfladevand).

De nye arealer er mark thv 1-0, thv 2-0 og thv 3-0 er ikke beliggende i nitratfølsomme indvindingsområder, som det fremgår af bilag 6. På baggrund heraf vurderes projektet ikke at medføre væsentlige problemer med nitratbelastning af grundvandsressourcer.

3.5 Fosfor

Dette afsnit drejer sig om påvirkningen af overfladevand med fosfor. I ansøgningsystemet er udbringningsarealernes fordeling i fosforklasser opgjort, som det fremgår af nedenstående tabel, og der er foretaget beregninger, som indgår i kommunens vurdering af miljøpåvirkningen.

Ansøgers tekst

Klasser vedrørende fosforophobning	Antal ha	Før-situation	Efter-situation = krav
Pt < 4,0 eller uddrænet eller ikke afvander til Natura 2000 eller afvander til Natura 2000, der ikke er overbelastet med fosfor	196,59 ha	0,0 kg P/ha/år	9,3 kg P/ha/år
Pt 4,0 - 6,0 og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	9,05 ha	0,0 kg P/ha/år	4,0 kg P/ha/år
Lavbundsjord og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	0,00 ha	0,0 kg P/ha/år	2,0 kg P/ha/år
Pt > 6,0 og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	31,85 ha	0,0 kg P/ha/år	0,0 kg P/ha/år

Krav om P-overskud overholdt: Ja

Evt. yderligere reduktion nødvendig for at overholde kravet: -229,9 kg P.

Maksimalt tilladt P-overskud/ha/år i gennemsnit for hele bedriften (ifølge tabel) : 7,9 kg P/ha/år.

P tilført pr. ha/år i ansøgt drift: 31,2 kg P/ha/år.

P-aførsel per ha/år i ansøgt drift (arealvægtet gennemsnit): 24,3 kg P/ha/år.

P-overskud/ha/år for ansøgt projekt: 6,9 kg P/ha/år.

Haderslev Kommunes vurdering

Beskyttelsesniveau for fosfor

De nye arealer er mark thv 1-0, thv 2-0 og thv 3-0 er ikke beliggende i fosforklassificerede områder (se bilag 6) og er ikke beliggende i oplande til fosforbelastede søer.

Hovedparten af de ejede og forpagtede udbringningsarealer ligger i "opland til P-belastet Natura 2000 område" Lillebælt (Bilag 11). Heraf er de 9,05 ha omfattet af P-klasser P-klasse 1 og 31,85 i fosforklasse 3.

Der sker ikke nogen ændring af dyrehold eller anlæg i forbindelse med dette tillæg. Beregningen i ansøgningskemaet viser, at ejendommen med det valgte sædskifte, S2, kan overholde det generelle beskyttelsesniveau for fosfor. Det beregnede maksimale tilladte fosforoverskud er beregnet til 7,9 kgP/ha/pr og fosforoverskuddet i eftersituationen er på 6,9 kg P/ha/år. Derved er det beregnede maksimalt tilladte fosforoverskud overholdt.

Vilkår der ændres/fjernes

Der er i dette tillæg nødvendigt at ændre/fjerne følgende vilkårene stillet i miljøgodkendelse af 30. september 2009:

79. På bedriftens udbringningsarealer må der maksimalt udbringes 29,9 kg P/ha/år.
80. På bedriftens udbringningsarealer skal der anvendes et sædskifte med minimum en gennemsnitlig fosforfraførsel på 26,9 kg P/ha.
81. Fosforoverskuddet må ikke overstige 2,9 kg P/ha/år på bedriftens arealer.

Årsagen til at vilkårene ændres/fjernes er at dyretrykket ændres. Sædskifte S2 nu frafører 24,3 kg P/ha/år mod tidligere 26,9 kg P/ha/år. Samt at miljøstyrelsens vejledning nu er præciseret således at der nu fremgår at vilkår i hovedsag skal stilles på virkemidler. Der er i kapitel 3.2 Gødningsregnskab stillet vilkår der sikrer, at mængden af husdyrgødning som udbringes på bedriftens areal, ikke overstiger det forudsatte ved miljøvurderingen.

Fosforudvaskning til kystoplande

Ejendommens udbringningsarealer ligger al hovedsag fordelt i oplandet til Lillebælt Bredning og Haderslev Fjord, som afvandet til Natura 2000 området Lillebælt. En mindre del af arealet ligger i oplandet til Sydlige Lillebælt nord for Als. Som det fremgår af bilag 11 er bidraget til fosforudvaskningen fra udbringningsarealerne til Haderslev Fjord på 0,06 pct. og på 0,08 til Lillebælt Bredning i forhold til den samlede udvaskning, hvorfor der (ikke) stilles særlige vilkår af hensyn til de sårbare Natura 2000 recipienter.

Risikoarealer

Når det gælder risikoarealer mv. så er de nye arealer ikke at betragte som sådanne. Arealerne ligger således ikke i tilknytning til vandløb, søer eller marine områder. For de øvrige arealer er der redegjort i miljøgodkendelse af 30. september 2009.

Vejledende emissionskrav for fosfor

Da der ikke ændres i stald eller dyrehold er der ikke sket en vurdering af om vejledende emissionsgrænseværdier fortsat er overholdt. Der henvises til miljøgodkendelsen af miljøgodkendelse af 30. september 2009 og tillæg til miljøgodkendelse af 23. april 2014.

3.6 Ammoniak fra udbringning

I dette afsnit gøres der rede for påvirkning af natur som følge af ammoniakfordampning fra udbringning af husdyrgødning.

Haderslev Kommunes vurdering

Udbringning af husdyrgødning kan føre til tilstandsændringer på tilstødende naturarealer. Påvirkningen kan dels ske ved merdeposition af ammoniak på særligt kvælstoffølsomme naturarealer, dels ved afdrift, erosion og udvaskning af næringsstoffer.

Beskyttede naturtyper efter husdyrbrugsloven

Husdyrbrugsloven⁸ og bekendtgørelsen⁹ definerer en række kvælstoffølsomme naturtyper:

Kategori 1 natur (§ 7, stk. 1, nr. 1) omfatter en række bestemte ammoniakfølsomme naturtyper (opremset i bekendtgørelsens bilag 3) beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.

⁸ Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1572 af 20. december 2006 med efterfølgende ændringer

⁹ Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1280 af 8. november 2013

Kategori 2 natur (§ 7, stk. 1, nr. 2) omfatter bestemte ammoniakfølsomme naturtyper (højmoser, lobeliesøer, samt heder større end 10 ha og overdrev større end 2,5 ha) beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder.

Kategori 3 natur omfatter ammoniakfølsomme naturtyper (heder, moser, overdrev og skove) beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder.

Her vurderes kun det tre nye arealer. De ligger ikke i forbindelse med kategori 2 og 3 natur, men der findes et kategori 1 naturareal umiddelbart nedenfor kystskrænten i forhold til mark thv 1-0. Naturtyper er dels nr. 2130 - grågrøn klit og dels naturtype 6230 - surt overdrev.

Selve kystskrænten adskiller naturarealet fra marken med en afstand på ca. 30 m og en højdeforskel på op til 9 m. På marken falder terrænet ikke imod kystskrænten og, det vurderes derfor, at der ikke er risiko for overfladeafstrømning med næringsberiget markvand fra marken til overdrevet/den grågrønne klit nedenfor kystskrænten. Da arealet hidtil har modtaget husdyrgødning og afstanden mellem mark og kategori 1 natur mindst er 30 m og der i øvrigt ikke er tale om fast gødning, men svinegylle, vurderes det, at ammoniakdeposition på naturområdet fra udbringningen ikke vil udgøre en væsentlig påvirkning af habitatnaturtyperne og der stilles ingen vilkår om nedfældning eller bræmmer.

Se kort herunder. bilag 4.

Kort, som viser de nye udbringningsarealers beliggenhed i forhold til kategorinatur.

Beskyttede naturtyper efter naturbeskyttelsesloven

Naturbeskyttelseslovens¹⁰ § 3 omfatter søer større end 100 m², udpegede vandløb, heder, moser, strandenge, strandsumpe, ferske enge og biologiske overdrev. Der må ikke foretages ændringer i tilstanden af arealer, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Denne forpligtelse påhviler til en hver tid ejeren af arealet. I følge husdyrgodkendelseslovens § 23 skal kommunen i sin vurdering varetage hensynet til natur, der er beskyttet mod tilstandsændringer.

De nye udbringningsarealers beliggenhed i forhold til § 3 beskyttede naturområder jf. naturbeskyttelsesloven kan ses på nedenstående kort (bilag 5).

Mark thv 1-0's beliggenhed i forhold til naturområdet nedenfor kystskrænten behandles ikke yderligere under § 3 natur, fordi det er vurderet under kategorinatur ovenfor.

Udbringningsareal thv 2-0 har jf. luftfotogennemgang været ekstensivt dyrket og har ligget som græsningsareal i mange år, med kun få undtagelser. Det er dog ikke § 3 beskyttet. Jordbunden er lerblandet sand og det ligger op til et naturbeskyttet engområde. I forbindelse med ansøgningen er marken tilrettet således, at udbringningsområdet ikke overlapper engområdet, hvor der ikke må udbringes husdyrgødning. Marken skråner mod engen, men ingen steder mere end 6 grader og der stilles ingen vilkår til udbringning af husdyrgødning på arealet.

Kort med de nye udbringningsarealer og § 3 natur.

¹⁰ Lov om naturbeskyttelse nr. 951 af 3. juni 2013 med efterfølgende ændringer

Beskyttede naturtyper og arter efter habitatbekendtgørelsen

Habitatbekendtgørelsen¹¹ udpeger en række internationale naturbeskyttelsesområder. De internationale naturbeskyttelsesområder kaldes Ramsarområder, Fuglebeskyttelsesområder og Habitatområder alt efter, om de er beskyttet efter Ramsarkonventionen eller efter EU's fuglebeskyttelses- og habitatdirektiver, og de tre typer områder går under fællesbetegnelsen Natura 2000-områder. Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte naturtyper og i Danmark hjemmehørende arter. De udpegede arter omtales normalt som bilag IV-arter, fordi de er opført på habitatdirektivets bilag IV. Ifølge Habitatbekendtgørelsen er kommunen forpligtet til at lave en række vurderinger i forhold til Natura 2000-områderne og bilag IV-arterne, før den kan udstede en miljøgodkendelse efter husdyrloven:

§ 7, stk. 1: Kommunen skal foretage en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt

§ 11, stk. 1: Der kan ikke gives tilladelse, dispensation, godkendelse mv., hvis det ansøgte kan

- beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelses-område for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra a)*
- ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra b i alle livsstadier*

Natura 2000

Natura 2000 området nr. 112: Lillebælt er udpeget for at beskytte en række naturtyper og fuglearter, som kan ses i bilag 9. Området er beskyttet som hhv. Ramsarområde nr. 15, Fuglebeskyttelsesområde nr. 47 og Habitatområde nr. 96.

Udbringningsareal thv 1-0, og thv 3-0 ligger ud til Natura 2000 området Lillebælt.

Den del af Lillebæltområdet (Bredningen), som ligger op til mark thv 1-0 og thv 3-0 består af naturtype 1170: stenrev eller af naturtype 1110: sandbanke og den terrestriske del består af naturtype 2130: Grågrøn klit og naturtype 6230: surt overdrev. Habitat naturtyperne er en del af udpegningsgrundlaget. Naturtilstanden er i Natura 2000 plan 2013 vurderet som god for den grågrønne klit og som moderat for overdrevet. Lillebæltområdet Bredningens økologiske tilstand er vurderet som ringe i Vandplan 2010-2015.

Habitattyperne grågrøn klit og surt overdrev, som ligger tæt på mark thv 1-0 er vurderet tidligere, under kategoriseret natur. Der stilles ingen vilkår til udbringningen af husdyrgødning i forhold til Natura 2000 området.

Bilag IV

I habitatdirektivets Bilag IV er opført en række arter, som skal ydes streng beskyttelse overalt i deres naturlige udbredelsesområde, også uden for de udpegede habitatområder. Det

¹¹ Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter nr. 408 af 1. maj 2007

indebærer for dyrearternes vedkommende blandt andet, at yngle- og rasteområde ikke må beskadiges eller ødelægges, og for planternes vedkommende blandt andet, at arterne ikke må indsamles, plukkes eller ødelægges.

I det følgende vurderes forekomsten af bilag IV arter, med naturligt udbredelsesområde indenfor eller i nærheden af de nye arealer. Der er søgt efter registreringer i Håndbog om dyrearter på Habitatdirektivets Bilag IV, Faglig rapport fra DMU nr.635, 2007, og indenfor de seneste 10 år i naturdatabaser.

Bilag 9 beskriver bilag IV arter (og Natura 2000-område) i forhold til arealerne og bilag 10 beskriver potentielt forekommende bilag IV arter i Haderslev Kommune.

Padder

Der er ingen bilag IV registreringer umiddelbart ved de nye arealer, men der er observeret forekomster af hhv. bilag IV arterne løvfør, strandtudse og spidssnudet frø arter i området og især omkring Bankel Sø. Derudover er området registreret som yngle- og rasteområde for strandtudse.

Det vurderes, at udbringning af husdyrgødning på thv1-0, thv2-0 og thv3-0 ikke vil have en negativ effekt på padderne fordi markerne ikke rummer vandhuller eller andre egnede yngle- eller levesteder for arterne.

Andre bilag IV arter

Udover paddearter kan der også jf. Håndbog om bilag IV arter findes flere arter af flagermus, samt markfirben i området omkring de nye arealer. Arealerne ligger derimod ikke indenfor birkemusens, odderens, snæbelens eller marsvinets udbredelsesområde.

Markfirben er knyttet til tørre lysåbne overdrevarsarealer og potentielt kan de forekomme i kystområdet med sandskrånninger og overdrev. Kystbestande af markfirben er generelt mindre sårbare, da deres levesteder som solvendte skrænter eller klitområder generelt er sikrede af lovgivning. Hertil kommer, at bestandene ofte er relativt mindre udsatte for skadelige menneskelige påvirkninger, og at kysterne ofte virker som spredningskorridorer mellem de forskellige bestande.

Påvirkning af flagermus og markfirbens yngle-og rasteområder

Markfirbenets levevilkår og dermed udbredelsesområde vil kunne påvirkes af projekter, som indebærer opdyrkning af tidligere udyrkede arealer. Ligeledes vil projekter som påvirker sten- og jorddiger samt levende hegn kunne påvirke arternes yngle- og rasteområder. Projekter som berører bygninger, skove, levende hegn og gamle træer kan evt. påvirke raste- og yngleområder for flagermus.

Da projektet ikke indebærer væsentlig ændring på de opdyrkede eller ikke opdyrkede arealer, ændring af jord- og stendiger, levende hegn, fældning af gamle træer eller i øvrigt ændrer på forhold, som ville kunne fungere som yngle- eller rasteområde for flagermus eller markfirben, vurderes udbringningen af husdyrgødning ikke at medføre en negativ påvirkning af bilag IV-arter og der stilles ingen vilkår.

Haderslev Kommune ligger ikke inde med informationer om andre fundne bilag IV arter omkring ejendommen. Det vurderes dog, at en evt. forekomst omkring ejendommen af andre arter ikke vil blive påvirket væsentligt af den ansøgte ændring på ejendommen.

Samlet set vurderes udbringning af husdyrgødning med ammoniakdeposition eller afstrømning fra på de nye arealer ikke at udgøre en væsentlig påvirkning af de nærmeste Natura 2000-områdes udpegningsgrundlag. Ligeledes vurderes det, at ammoniakdeposition eller afstrømning fra de nye arealer ikke vil skade arter opført på habitatdirektivets bilag IV.

Bedste anvendelige udbringningsteknologi

Det vurderes herudover, at udbringning af husdyrgødning på udbringningsarealer er i overensstemmelse med BAT idet husdyrgødningsbekendtgørelsen¹² overholdes.

3.7 Gener fra udbringning

I dette afsnit beskrives de gener der kan være forbundet med udbringning af husdyrgødning og det vurderes hvorledes disse kan minimeres.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at idet husdyrgødningsbekendtgørelsen¹³ overholdes vil der ikke være væsentlige gener forbundet med udbringning af husdyrgødning.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at der ikke må udbringes husdyrgødning og afgasset vegetabilsk biomasse på lørdage samt søn- og helligdage på arealer, der ligger nærmere end 200 meter fra byzone, sommerhusområder eller områder i landzone, der ved lokalplan er udlagt til boligformål. Dette jævnfør husdyrgødningsbekendtgørelsens¹⁴ § 28. Det gør sig gældende for mark thv 2-0.

Endvidere er der særlige regler for, hvornår der skal anvendes nedfældning, hvilket blandt andet afhænger af afgrøder på arealet, hvilket ligeledes fremgår af husdyrgødningsbekendtgørelsens § 28.

Der stilles ikke skærpende vilkår, men der henvises til vilkår stillet i miljøgodkendelsen af 30. september 2009 og tillæg til miljøgodkendelse af 23. april 2014.

¹² Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. – [BEK nr 853 af 30/06/2014](#)

¹³ Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. – [BEK nr 853 af 30/06/2014](#)

¹⁴ Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. – [BEK nr 853 af 30/06/2014](#)

4 Bilag

Bilag 1 – Grundlag for vilkår og lovgivning.....	33
Bilag 2 – Oversigt over vilkår	35
Bilag 3a – Udbringningsarealer (nye arealer)	46
Bilag 3b –Udbringningsarealer.....	47
Bilag 4 – Kort over kategoriseret natur ved arealer.....	48
Bilag 5 – Kort over § 3 natur ved arealer.....	49
Bilag 6 – Kort over næringsstoffølsomme områder/arealer.....	50
Bilag 7 – Kort over fortidsminder, sten og jorddiger.....	51
Bilag 8 – Kort over søoplande	52
Bilag 9 – (Beskrivelse af Natura 2000 område).....	53
Bilag 10 – Potentielle bilag IV arter.....	60
Bilag 11 – Kort over Natura 2000 vandoplande	64
Bilag 12 – Udvaskning af nitrat til Natura 2000	65
Bilag 13 – Udvaskning af fosfor til Natura 2000	76
Bilag 14 - Ansøgningen	83

Bilag 1 - Grundlag for vilkår og lovgivning

Gældende lovgivning og generelle regler for driften af landbrugsejendommen og håndtering af diverse produkter anvendt på ejendommen skal være kendte og skal følges af husdyrbruget.

Godkendelsens vilkår er meddelt med baggrund i kommunens vurderinger og følgende af Miljøstyrelsens love, bekendtgørelser, vejledninger og orienteringer:

- Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LOV nr. 1572 af 20/12/2006](#)
- Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LBK nr. 1486 af 04/12/2009](#) (Husdyrgodkendelsesloven).
- Vejledning 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug
- Vejledning nr. 2/2001 Luftvejledningen
- Vejledning nr. 5/1984 Ekstern støj fra virksomheder
- Vejledning nr. 6/1984 Måling af ekstern støj fra virksomheder
- Vejledning nr. 6/1997 om kontrol af gyllebeholdere
- Vejledning om logbog for beholdere med flydende husdyrgødning
- Vejledning nr. 7/1993 om Erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.m.
- Vejledning nr. 3/1994 om tilsyn med landbrug
- Vejledning nr. 12/1992 Om håndhævelse af Miljøbeskyttelsesloven
- "Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde" udgivet af FMK

Lovgivning

Udover vilkårene i denne miljøgodkendelse er husdyrbruget underlagt de til enhver tid gældende bestemmelser i gældende love og bekendtgørelser. Nedenstående liste giver et overblik over gældende lovgivning på afgørelsestidspunktet, samt relevante regulativer og planer, som husdyrbruget endvidere er underlagt. Populærtitler som anvendes i miljøgodkendelsen er angivet i parentes.

- Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LOV nr. 1572 af 20/12/2006](#)
- Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LBK nr. 1486 af 04/12/2009](#) (Husdyrgodkendelsesloven).
- Bekendtgørelse af lov om miljøbeskyttelse – [BEK nr. 879 af 26/06/2010](#) (Miljøbeskyttelsesloven)
- Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse – [LBK nr. 951 af 03/07/2013](#) (Naturbeskyttelsesloven)
- Bekendtgørelse af lov om vandløb – [LBK nr. 1208 af 30/09/2013](#) (Vandløbsloven)
- Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug – [BEK nr 1283 af 08/12/2014](#)
- Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. – [BEK nr 853 af 30/06/2014](#) (Husdyrgødningsbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse om affald – [BEK nr 1309 af 18/12/2012](#) (Affaldsbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse om kontrol af beholdere for flydende husdyrgødning, ensilagesaft eller spildevand – [BEK nr. 1322 af 14/12/2012](#)
- Bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines – [BEK nr. 1321 af 21/12/2011](#) (Olietanksbekendtgørelsen)

- Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter – [BEK nr. 408 af 01/05/2007](#)
- Bekendtgørelse af museumsloven – [LBK nr 358 af 08/04/2014](#) (Museumsloven)
- Bekendtgørelse af lov om randzoner – [LBK nr 894 af 15/07/2014](#) (Randzonenloven)
- Regulativ for erhvervsaffald, Haderslev Kommune af 14/06/2012. Regulativ og yderligere oplysninger kan findes på www.haderslev.dk -> Erhverv -> Erhvervsaffald ([Regulativ for erhvervsaffald](#))
- Kommuneplan 2013, Haderslev Kommune. Kommuneplanen kan finde på kommuneplan2013.haderslev.dk
- Regionplan 2005-2016, Sønderjyllands Amt. Regionplanen der i dag er ophævet til landsplandirektiv kan findes på [naturstyrelsens hjemmeside](#).

Bilag 2 – Oversigt over vilkår

Tillæg fra 2015 til miljøgodkendelse af svinebedrift Stenderupvej 23, 6100 Haderslev.

- 1) Godkendelsen gives på vilkår af, at projektet gennemføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet.
- 2) Miljøgodkendelsen bortfalder, hvis de nye arealer ikke har modtaget husdyrgødning inden to år fra denne afgørelses meddelelse.
- 3) Bedriftens ejede og forpagtede udbringningsarealer skal udgøre mindst 237,49 ha.
- 4) Der må udbringes husdyrgødning fra højst 331,71 DE på bedriften beregnet ud fra 331,71 DE fra svin. Ved tilsyn skal der foreligge dokumentation herfor for de seneste fem år, for eksempel i form af kopier af de indsendte gødningsregnskaber.
- 5) Der må afsættes husdyrgødning til bedriften Alleén 50, 6000 Kolding, som må modtage svinegylle svarende til 138,5 DE. Husdyrgødningen må udbringes på arealerne vist i bilag 3b. Gyldig kontrakt inklusive kortbilag skal til enhver tid kunne fremvises.
- 6) Der må afsættes husdyrgødning til bedriften Gåsevig 2, 6100 Haderslev, som må modtage svinegylle svarende til 60,7 DE. Husdyrgødningen må udbringes på arealerne vist i bilag 3b. Gyldig kontrakt inklusive kortbilag skal til enhver tid kunne fremvises.
- 7) Der må afsættes husdyrgødning fra 68,5 DE svin fra bedriften til et biogasanlæg.
- 8) Der må ikke modtages afgasset biomasse til bedriftens ejede og forpagtede udbringningsarealer.
- 9) Der skal på bedriftens udbringningsarealer være mindst 5 % efterafgrøder, svarende til 11,87 ha – ud over de til en hver tid gældende generelle krav om efterafgrøder. Disse efterafgrøder skal følge de samme regler som gælder for de lovpligtige efterafgrøder hvad angår artsvalg, dyrkningsperiode og kvælstofgødning. Hverken de ekstra efterafgrøder eller efterafgrøder som følge af de generelle krav må erstattes af grønne marker ifølge reglerne om nedsættelse af kravet til efterafgrøder som følge af grønne marker.

Tillæg af 23. april 2014 til miljøgodkendelse af svinebedrift Stenderupvej 23, 6100 Haderslev.

- 1) Bedriften skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningen, og med de ændringer, der fremgår af miljøgodkendelsens og tillægsgodkendelsens vilkår.
- 2) Et eksemplar af miljøgodkendelsen inkl. tillæg skal til enhver tid være tilgængeligt på husdyrbruget. Eventuelt driftspersonale skal være orienteret om godkendelsens indhold.
- 3) Tillægget til miljøgodkendelsen skal være udnyttet senest 2 år efter meddelelse, dvs. inden den 23. april 2016.

4) Ændring af ejerforhold eller hvem, der er ansvarlig for driften af husdyrbruget skal meddeles til Haderslev Kommune.

5) Den årlige produktion på husdyrbruget må ikke overstige 750 årssøer, 26.000 smågrise (7,2-32 kg) og 9.740 slagtesvin (32-112 kg), svarende til 599,4 DE.

6) Alternativt må der årligt maksimalt produceres 750 årssøer, 26.000 smågrise (7,2-32 kg) og 10.600 slagtesvin (32-107 kg), svarende til 599,4 DE.

7) De nye sektioner i slagtesvinestalden (ST-188646) skal opføres som den eksisterende del af stalden med delvis spaltegulv (25-49 % fast gulv) samt tilsvarende ventilation.

8) Gyllekanalerne i slagtesvinestalden (ST-188646) inkl. nye sektioner, i alt 1.500 m², skal forsynes med køleslanger, der forbindes med varmepumpe.

9) Gyllekanalerne i drægtighedsstald 05 (ST-188645), i alt 725 m², skal forsynes med køleslanger, der forbindes med varmepumpe.

10) Varmepumpen skal levere en årlig køleydelse på mindst 507.960 kWh.

11) Varmepumpens varmeeffekt skal minimum være 61,1 kW ved en årlig driftstid på 8.322 timer. Alternativt skal varmepumpens effekt som minimum svare til effekten beregnet ud fra følgende formel:

12) Der skal monteres en typegodkendt energimåler på varmepumpen. Energimåleren skal være forsynet med automatisk datalogger, der registrerer den månedlige og årlige køleydelse målt i kWh.

13) Gyllekølingsanlægget skal være forsynet med et trykovervågningssystem, en alarm samt en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage stopper gyllekølingsanlægget. Gyllekølingsanlægget må ikke kunne genstarte automatisk.

14) Vedligeholdelse af gyllekølingsanlægget skal ske i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.

15) Der skal anvendes fasefodring til både søer og gylte, smågrise og slagtesvin.

16) Den totale mængde P ab dyr (slagtesvin) pr. år beregnet som P ab dyr pr. slagtesvin x det årlige antal producerede slagtesvin skal være mindre end 5.520 kg P pr. år.

Anvendes scenarie 2 (10.600 slagtesvin 32-107 kg) skal den totale mængde P ab dyr (slagtesvin) pr. år beregnet som P ab dyr pr. slagtesvin x det årlige antal producerede slagtesvin være mindre end 5.175 kg P pr. år.

P ab dyr pr. slagtesvin beregnes ud fra følgende ligning:

$$P \text{ ab dyr pr. slagtesvin} = ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times F_{\text{Exv}} \text{ pr. kg tilvækst} \times \text{gram fosfor pr. FEsv}/1000) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0055 \text{ kg P pr. kg tilvækst}).$$

17) Der skal indgås skriftlig aftale med en godkendt montør med VPO-certifikat eller tilsvarende certificering om kontrol og service af gyllekølingsanlægget mindst én gang årligt. Den årlige kontrol skal som minimum bestå af:

- Afprøvning og funktionssikring af trykovervågningssystemet, alarmer samt sikkerhedsanordningen
 - Kontrol af kølekredsens ydelse.
- 18) Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop, der har en varighed på mere end 7 dage.
- 19) Registreringen af datalogger, logbogen, den skriftlige kontrolaftale, de årlige kontrolrapporter samt diverse servicereporter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 20) Der skal føres en logbog eller produktionskontrol, hvoraf følgende skal fremgå:
- Antal producerede dyr
 - Gennemsnitlige vægtintervaller (indgangs- og afgangsvægt/slagtevægt)
 - Foderforbrug pr. kg tilvækst
 - Det gennemsnitlige indhold af fosfor pr. FEsv i foderblandingerne
- 21) P ab dyr skal på baggrund af logbogens eller produktionskontrollens oplysninger beregnes for en sammenhængende periode på minimum 12 måneder.
- 22) Der skal udarbejdes en blandeforskrift for foder mindst hver 3. måned, såfremt der anvendes hjemmeblandet foder.
- 23) Logbogen/produktionskontrollen, indlægssedler for hver tredje måned samt eventuelle blandeforskrifter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 24) Der skal forefindes en opdateret beredskabsplan inkl. kortbilag på ejendommen. Denne skal fremsendes i kopi til kommunen senest 1 måned efter, at nærværende tillæg til miljøgodkendelse er meddelt.
- 25) Tilbygningerne til slagtesvinestalden skal opføres i samme materialer og farver som den eksisterende del af slagtesvinestalden.
- 26) Beplantningsbæltet på den nordlige side af slagtesvinestalden skal forlænges mod vest og mod øst, således at beplantningsbæltet strækker sig langs hele nordsiden af slagtesvinestalden, jf. bilag 5. Beplantningsbæltet skal etableres og stedse vedligeholdes, så de i løbet af 4-5 år giver en vedvarende, effektiv afskærmning. De supplerende beplantningsbælter skal bestå af minimum 5 rækker og plantes senest et år efter tilbygningerne er opført.
- 27) Stiger husdyrbrugets energiforbrug utilsigtet, så skal der i forbindelse med tilsyn fremlægges virkemidler til nedbringelse af energiforbruget. Processen med at finde og efterfølgende implementere disse virkemidler finansieres af husdyrbruget.
- 28) Stiger husdyrbrugets vandforbrug utilsigtet, så skal der i forbindelse med tilsyn fremlægges virkemidler til nedbringelse af forbruget. Processen med at finde og efterfølgende implementere disse virkemidler finansieres af husdyrbruget.
- 29) Udgår.

§ 12 Miljøgodkendelse af den 30. september 2009 af svineproduktionen Stenderupvej 23,6100 Haderslev

Indretning og drift

1. Udgår.
2. Udgår.
3. Virksomheden må ikke foretage ændringer, hverken bygnings- eller driftsmæssigt, før ændringen er godkendt af Haderslev Kommune.
4. Godkendelse til at udføre den planlagte udvidelse af svineholdet (fra 246,70 DE til 634,91 DE) og anlægget bortfalder, såfremt den ikke er fuldt udnyttet inden 5 år efter offentliggørelsen. I ansøgningsmaterialet er der beskrevet, at udvidelsen ønskes gennemført i 2 etaper, som vil strække sig over 5 år. I etape 1, som skal være færdig indenfor 2 år, etableres den ene gyllebeholder, mens den anden gyllebeholder, den nye stald og den ændrede indretning af en eksisterende stald til farestald gennemføres i etape 2.
5. Udgår.
6. Udgår.
7. Et eksemplar af miljøgodkendelsen skal til enhver tid være tilgængelig på virksomheden. Eventuelt driftspersonale skal være orienteret om godkendelsens indhold.

Driftsforstyrrelser og uheld

8. På ejendommen skal der altid forefindes en detaljeret beredskabsplan der fremgår af selvstændigt bilag vedlagt miljøgodkendelsen. Beredskabsplanen skal fortælle hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det omgivende miljø. Beredskabsplanen skal placeres så alle ansatte på ejendommen har fri adgang til den. Hvis der benyttes arbejdskraft, som ikke læser og forstår dansk, skal beredskabsplanen være affattet på et for dem forståeligt sprog.
9. Virksomheden skal indrettes og drives så spild og andet ukontrolleret udslip af gylle og andre forurenende stoffer forhindres eller forebygges, og sådan at skadernes omfang begrænses, hvis der alligevel sker uheld.
10. Uheld, herunder svigt af de forureningsbegrænsende foranstaltninger, skal straks udbedres og anmeldes til tilsynsmyndigheden/-beredskabet.

LANDSKABELIGE HENSYN OG LYS

11. Udendørs belysning og lys fra stalde må ikke medføre lysgener for omkringboende, eller skæmme landskabet på en måde som af tilsynsmyndigheden vurderes at være væsentlig.
12. Der skal være natsænkning på belysningen i staldene i den periode, hvor der ikke er aktivitet.
13. Der skal etableres beplantning vestlige, nordlige og østlige side af de to nye gylleholdere med høje egnspecifikke arter. Beplantningsbælterne skal bestå af minimum 5 rækker, og plantes senest et år efter den enkelte gyllebeholder er opført. For beplantningerne gælder det at de skal etableres og stedse vedligeholdes af ejer så de i løbet af 4-5 år giver en vedvarende, effektiv afskærmning.
14. Der skal etableres beplantning på den nordlige side af slagtesvinestalden (bygning nr. 9) og på nordsiden af Løbe-/kontrol og drægtighedsstald (bygning nr. 10) med høje egnspecifikke arter. For begge beplantninger gælder det at de skal etableres og stedse vedligeholdes og så de i løbet af 4-5 år giver en vedvarende, effektiv afskærmning.

Beplantningsbælterne skal bestå af minimum 5 rækker, og plantes senest et år efter den enkelte bygning er opført.

15. Det levende hegn på vestsiden af de eksisterende gyllebeholdere skal vedligeholdes således at det giver en vedvarende og effektiv afskærmning.
16. Teltoverdækningen til de 2 nye gyllebeholdere skal fremstå i en afdæmpet mørk farve.
17. Taget på den nye drægtighedsstald skal fremstå i en afdæmpet mørk farve.

Dyrehold

18. Udgår
19. Udgår.
20. Udgår.
21. Udgår.
22. Udgår.
23. Der skal ved tilsyn foreligge dokumentation for de seneste 3 år for dyreholdets størrelse i form af gødningsregnskab, driftsregnskab på ejendommen, CHR udskrifter (svin), effektivitetskontrol (svin).
24. Ændringer i dyreholdet ud over variationerne nævnt i ovennævnte vilkår skal anmeldes til Haderslev Kommune.

Stalde (typer, ventilation, vask)

25. Udgår.
26. Udgår.
27. Udgår.
28. Udleveringsrampe skal opføres i overensstemmelse med byggeblad herfor.

Vandindvinding

29. Der skal være en afstand fra stald nr. 10 på minimum 15 m til boringerne nr. 152.290 og 152.231.

Spildevand

30. Rengøring af marksprøjter og vask af maskiner og lastbiler skal foregå på befæstet plads med afløb til gyllebeholder eller anden opsamlingsbeholder. Spildevandet skal spredes på mark. Vaskepladser skal etableres i overensstemmelse med Landbrugets Byggeblad for "Udenoms faciliteter. Ramper, pladser og veje", nr. 103.11-03, revideret 14.03.2007. Såfremt der etableres sandfang og olieudskiller ved vaskepladsen, så skal disse tømmes i overensstemmelse med Haderslev Kommunes anvisninger.
31. Alternativt kan vask og rengøring af sprøjteudstyr indvendigt foregå på marken med medbragt rent vand f.eks. hvis sprøjten har rentvandstank eller indvendige spuledyser. Rengøring i marken skal ske ved en jævn fordeling af vaskevandet over et større areal, så der ikke kan ske afstrømning eller punktnedsivning.
32. Sanitært spildevand fra beboelser og evt. mandskabsrum skal ledes til særskilt spildevandsanlæg. Det eventuelle spildevandsanlæg skal godkendes af Haderslev Kommune inden der bliver givet byggetilladelse, og spildevandsanlægget skal være taget i brug senest 1 år efter byggetilladelsen er givet.
33. Vand fra vask af stalde, o.l. betragtes som flydende husdyrgødning og skal tilledes gyllebeholder.

34. Vand fra befæstede oplagspladser og omfangsdræn betragtes som spildevand, og må derfor ikke ledes til dræn.
35. Der skal være afløb fra foderrum til gyllesystem. Således at eventuel væske fra spild ledes til gyllebeholder.
36. Afledning af overfladevand fra befæstede arealer inkl. tagvand skal på Stenderupvej 23 og på Stenderupvej 25 neddroles til max. 5 l/s, svarende til et Ø110 PVC-rør fra hver adresse.
37. Inspektionsbrøndene, på stedet/stederne hvor der neddroles til 5 max 5 l/s skal være udformet så foranstaltningen til neddrosling kan inspiceres ved tilsyn.
38. Tagnedløb skal sikres på en sådan måde at der ikke kan indrive forurenende stoffer.

Gødningsopbevaring og håndtering

39. Omrøring af gyllebeholder må kun ske kort tid før udbringning.
40. Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at spild undgås. Det skal sikres, at der ved utilsigtet start af pumper ved gylletanke ikke pumpes gylle udenfor tanken.
41. Der skal være kapacitet til mindst 9 måneders opbevaring.
42. I forbindelse med udarbejdelsen af mark- og gødningsplan skal der laves et lagerregnskab for den efterfølgende planperiode, der dokumenter, at der er opbevaringskapacitet frem til den 1. april.
43. Ved hver gyllebeholder, hvor der forekommer påfyldning af gyllevogn, skal der være anlagt en tankplads, således at spild kan opsamles. Inden etablering af tankplads skal det anmeldes til kommunen og kommunen skal godkende indretningen. En tankplads skal være etableret samtidig med at gyllebeholderen bygges. Alternativt skal der anvendes gyllevogne med påmonteret pumpe og returløb, således at spild af flydende husdyrgødning undgås.
44. Transport med gylle skal altid tilrettelægges således, at der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.

Husdyrbrugets ophør

45. Ophør af husdyrbruget skal meddeles til Haderslev Kommune.
46. Ved ophør af husdyrbruget skal der foretages en oprydning, som kan accepteres af Haderslev Kommune, herunder:
 - gyllebeholder, fortank med rørsystemer, gyllekanaler/kummer m.v. skal tømmes og rengøres
 - Alle staldafsnit skal tømmes for husdyrgødning, der bortskaffes efter regler om udbringning af husdyrgødning
 - Alle olietanke tømmes
 - Restkemikalier, olieaffald, medicinaffald m.v. skal bortskaffes i henhold til kommunens affaldsregulativer.

Ammoniak

47. Gyllekøling kræver særskilt tilladelse efter Miljøbeskyttelseslovens § 19.
48. I stald nr. 9, slagtesvinestalden, skal gyllekølingsanlægget køle med et antal kWh/m² gyllekumme og et antal driftstimer, som sikrer en ammoniakreduktion på 30 %.
49. I stald nr. 10, drægtighedsstalden, skal gyllekølingsanlægget køle med et antal kWh/m² gyllekumme og et antal driftstimer, som sikrer en ammoniakreduktion på 7,5 %.

50. I stald nr. 9, skal overfladetemperaturen i gyllen i gennemsnit over året sænkes med minimum 4,3 °C i forhold til lufttemperaturen i stalden.
51. I stald nr. 9 skal gyllen i gennemsnit over året køles med minimum 30 W/m² gyllekumme.
52. I stald nr. 10, skal overfladetemperaturen i gyllen i gennemsnit over året sænkes med minimum 1,1 °C i forhold til lufttemperaturen i stalden.
53. I stald nr. 10 skal gyllen i gennemsnit over året køles med minimum 7,5 W/m² gyllekumme.
54. Der skal monteres en timetæller og en separat elmåler på varmepumpen på gyllekølingsanlægget.
55. Gyllekøleanlægget skal være forsynet med et trykovervågningssystem samt en alarm og en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage i varmesystemet stopper anlægget. Anlægget må ikke kunne genstarte automatisk.

Lugt

56. Bedriften og dens omgivelser skal drives og renholdes således at lugtgener så vidt muligt begrænses. Landbrugsdriften må uden for ejendommens areal ikke give anledning til lugtgener, som af tilsynsmyndigheden vurderes til at være væsentlige.
57. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at bedriften giver anledning til flere lugtgener for omkringboende end forventet, skal bedriften udarbejde en handlingsplan for nedbringelse af generne, som kan accepteres af tilsynsmyndigheden og derefter gennemføres.
58. De nye gyllebeholdere skal etableres med teltoverdækning.
59. Omskrevet.
60. Døde dyr må højst ligge 3 dage inden afhentning.

Støj

61. Bidraget fra virksomheden til det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) må ved opholdsarealer ved beboelse i det åbne land ikke overstige følgende værdier:

	Tidsrum	Støjgrænse
mandag til fredag	kl. 07.00 – 18.00	55 dB(A)
Lørdag	kl. 07.00 – 14.00	55 dB(A)
Lørdag	kl. 14.00 – 18.00	45 dB(A)
søn- og helligdage	kl. 07.00 – 18.00	45 dB(A)
alle dage	kl. 18.00 – 22.00	45 dB(A)
alle dage	kl. 22.00 – 07.00	40 dB(A)

62. Omskrevet.

Støv

63. Landbrugsdriften må uden for ejendommens areal ikke give anledning til støvgener, som af tilsynsmyndigheden vurderes til at være væsentlige.

Olie og kemikalier

64. Olie og kemikalier (råvarer, olie- og kemikalieaffald) skal opbevares i egnede beholdere med tætsluttende låg uanset mængde. Oplagspladsen skal være under tag og uden mulighed for afløb. Den skal være indrettet således, at lækage eller spild kan opsamles. Opsamlingskapaciteten skal svare til volumen på den største beholder. Der må ikke være

risiko for opsamling af slagregn eller sne. Beholderne skal være beregnet til formålet og være tydelig mærket med angivelse af indhold.

65. Oliekanke til diesel- eller fyringsolie skal til enhver tid stå overdækket på befæstet areal uden afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand, således at spild kan observeres og opsamles med kattegrus eller andet olieabsorberende materiale.
66. Ved påfyldning af dieselolie skal dette foregå på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller og gyllebeholder eller således at spild kan observeres og opsamles med kattegrus eller andet olieabsorberende materiale. Påfyldning af dieselolie skal ske under konstant overvågning.
67. Sprøjtemidler og desinfektionsmidler skal opbevares i aflåst rum eller skab og må ikke opbevares i nærheden af levnedsmidler, foderstoffer, medicin eller lignende. Oplagspladsen skal være under tag og uden afløb. Den skal være indrettet således, at lækage eller spild kan opsamles. Opsamlingskapaciteten skal svare til volumen på den største beholder
68. Påfyldning af vand på marksprøjte må ikke ske direkte fra boringen, men skal ske via en vandslange med kontraventil fra et tapsted på vandforsyningssystemet, hvor der ikke kan ske tilbageløb til noget sted i vandforsyningssystemet. Der skal være et luftgab på mindst 20 cm mellem vandslangen og sprøjtebeholderen. Påfyldningspladsen skal være et befæstet areal med afløb til en beholder, således at et evt. spild bliver opsamlet. Påfyldning skal ske under konstant overvågning. Rengøring af sprøjteudstyret skal ligeledes ske på påfyldningspladsen, og må ikke ske på marken, da der herved er risiko for punktforurening.
69. Medicin og medicinaffald skal opbevares utilgængeligt for uvedkommende.

Affald

70. Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning m.v.
71. Animalsk affald, herunder døde dyr, skal opbevares i lukket kasse, container (større dyr under kadaverkappe) eller lignende og placeres på den dertil indrettede afhentningsplads (ligger i skygge og er afskærmet), som er vest ad Stenderupvej, således at der i tidsrummet indtil afhentning ikke opstår uhygiejniske forhold herunder adgang for omstrejfende dyr

Skadedyr

72. På ejendommen skal der foretages en effektiv fluebekæmpelse og forebyggende foranstaltninger mod fluer. Fluebekæmpelse skal ske i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrlaboratorium.
73. Opbevaring af foder og affald skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.).

Transport

74. Ved transport af flydende husdyrgødning på offentlig vej skal gyllevognens åbninger være forsynet med låg eller lignende, således at spild ikke kan finde sted.
75. Eventuelt spild på offentlige veje efter transporter i forbindelse med landbrugets drift skal fjernes umiddelbart.
76. I forbindelse med transport af gylle til og fra ejendommen skal de ruter der dels er beskrevet i ansøgningen dels fremgår ansøgningens bilag anvendes.

Udbringningsarealer

77. Bedriftens egne og forpagtede udbringningsarealer udgør 219,19 ha, hvorpå der må udbringes 300,41 DE svarende til 1,37 DE/ha pr. planår (1/8-31/7).

78. Aftalearealerne under Avnøvej 97, 6100 Haderslev og Alleen 50, 6000 Kolding skal være godkendt i følge § 16 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Fosforoverskud og erosion

79. Udgår.

80. Udgår.

81. Udgår.

82. Der må ikke etableres afvandringsrender på markerne til afledning af vand til åer, bække, grøfter, dræn eller søer uden tilladelse fra kommunen.

Nitratudvaskning – overfladevand

83. Udgår.

84. Udgår.

85. Udgår.

Naturarealer og Natura 2000

86. Der skal udlægges en 10 meter dyrknings- og sprøjtefri bræmme på mark matr. nr. Hajstrup 878 ind mod Natura 2000 arealet, naturtype 7230 Riggkær (Barslund Mose) for at filtrere og opfange så mange næringsstoffer som muligt. Dette svarer til ca. 1.245 m².

87. Al udbringning af gylle på matr. nr. Hajstrup 878 skal nedfældes uanset afgrøde og årstid for at nedsætte ammoniakpåvirkning af Natura 2000 naturtype 7230 Riggkær (Barslund Mose) som ligger op til udbringningsarealet.

88. Al udbringning af gylle på sort jord og græsmarker skal ske ved nedfældning på markerne: Matr. nr. Hajstrup 62, matr. nr. Hajstrup 879

89. For at sikre og beskytte leve- og yngleområder for bilag IV arter-Løvfrø og Stor vandsalamander, i henhold til Habitatdirektivet skal der udlægges en 2 meter dyrknings- og sprøjtefri zone omkring de vandhuller/søer som ligger i eller op til markerne: 2-0, 21-0, E-ny8, E-ny9 og E-ny10.

RENERE TEKNOLOGI/BAT

90. Udgår.

91. Landbruget skal under tilsynet redegøre for muligheden for at indføre renere teknologi i form af ændrede råvarer, nye metoder eller besparelser på materialer og ressourcer, som kan nedsætte miljøbelastningen fra ejendommen.

92. Anlæg der er særligt energiforbrugende som f.eks. ventilationsanlæg og gyllekølingsanlæg skal kontrolleres og vedligeholdes således, at de altid kører energimæssigt optimalt.

93. Der skal anvendes energibesparende lyskilder i stalde.

94. Muligheder for energibesparelser skal kontrolleres, hvilket kan ske på siden lr.dk/energisparkataloget eller anden udbyder af energibesparelser. Der skal ved tilsyn fremlægges, hvilke tiltag der er blevet valgt.

EGENKONTROL

95. Dokumentation i form af kvitteringer, sædskifte- og gødningsplaner, forpagtnings- og overførelsesaftaler (af mindst 1 års varighed) m.v. opbevares i mindst 5 år og forevises kommunen på forlangende.

96. Der skal kunne fremvises kvitteringer over bortskaffede affaldsmængder for så vidt angår affaldstyper og mængder, benyttet affaldstransportør og modtageranlæg.

97. Når gyllekølingsanlægget er i drift skal gylletemperaturen i stald nr. 9 sænkes med minimum 4,3 grader i overfladen i forhold til lufttemperaturen og i stald nr. 10 sænkes med minimum 1,1 grad i overfladen i forhold til lufttemperaturen. Ansøger skal mindst 12 gang om året kontrollere, at der opnås denne temperaturdifference.
98. Ved tilsyn skal der kunne fremvises månedlige data for varmepumpens ydelse i kWh, m2 gyllekumme og for antal driftstimer.
99. Virksomheden skal løbende registrere afhentede døde dyr til destruktionsanstalt.
100. Beredskabsplanen skal revideres/kontrolleres mindst 1 gang om året sammen med eventuelle ansatte. Beredskabsplanen skal forsynes med dato og år for revision.
101. Der skal gemmes dokumentation for energiforbrug, dieselolie, vand på ejendommen f.eks. i form af faktura fra elselskab
102. Der skal ved tilsyn foreligge dokumentation for markdriften i form af de seneste 5 års markplaner.
103. Der skal ved tilsyn foreligge dokumentation for tilførslen af fosfor fra husdyrgødning og anden organisk gødning på bedriftens udbringningsarealer.
104. Myndigheden kan på forlangende kræve udarbejdet balanceregnskab for fosfor tilført med husdyrgødning og fosfor bortført med afgrøderne fra de ejede og forpagtede arealer.
105. Myndigheden kan på forlangende kræve udarbejdet beregning af kvælstofoverskuddet og nitratudvaskningen fra de ejede og forpagtede arealer.
106. Udgår.
107. Registreringerne skal opbevares tilgængeligt på virksomheden i minimum 5 år og skal fremvises til tilsynsmyndigheden, såfremt der anmodes herom.
108. Grønt regnskab kan indgå som driftskontrol. Ved indførelse af grønt regnskab kan der reguleres i ovenstående vilkår. Regnskabet skal da som minimum indeholde oplysninger om næringsstofbalancer, ressourceforbrug og en redegørelse for hvordan ressourceforbruget og miljøbelastningen kan nedbringes.

Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse NMK-132-00129 af 12. marts 2012

Vilkår nr. 59 ændres til:

"Der må ikke foretages omrøring, håndtering og gylleudkørsel fra anlæggene lørdage, søndage og helligdage. Under særlige omstændigheder – herunder gunstige vejrforhold – må der udbringes husdyrgødning i weekenderne, hvis det sker efter forudgående advisering af naboerne, og reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsens kap. 9 overholdes."

Vilkår nr. 62 ændres til:

"Målinger eller beregninger til kontrol af, at ovenstående vilkår er overholdt, skal udføres, når tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Dog kan målinger/beregninger kun forlanges en gang årligt, såfremt målingerne viser, at støjgrænserne er overholdt.

Målinger/beregninger skal foretages af et firma eller laboratorium, der er akkrediteret af DANAK eller er godkendt af Miljøstyrelsen til at udføre "Miljømåling – ekstern støj". Udgifter dertil afholdes af virksomheden.

Målinger/beregninger og tilhørende rapport skal udføres som angivet i Miljøstyrelsens seneste vejledninger herom. Resultatet sendes til Haderslev Kommune senest 2 måneder herefter."

Vilkår nr. 83 ændres til:
Udgår

Vilkår nr. 84 ændres til:
Udgår.

Vilkår nr. 85 ændres til:
Udgår.

Som vilkår nr. 90 a indsættes:
Udsgår.

Som vilkår nr. 90 b indsættes:
Udgår.

Som vilkår nr. 109 indsættes:

”Der skal føres en logbog eller en produktionskontrol, hvoraf følgende skal fremgå:

- antal årssøer
- antal fravænnede pr. årssø
- fravænningsalder og -vægt
- foderforbrug pr. årssø
- det gennemsnitlige indhold af råprotein pr. FEso i de anvendte blandinger i henholdsvis drægtigheds og diegivningsperioden.”

N ab dyr og P ab dyr skal på baggrund af logbogens eller produktionskontrollens oplysninger beregnes for en sammenhængende periode på minimum 12 måneder i perioden 15. september til 15. februar det efterfølgende år.

Der skal udarbejdes en blandeforskrift for foder mindst hver tredje måned, såfremt der anvendes hjemmeblandet foder.

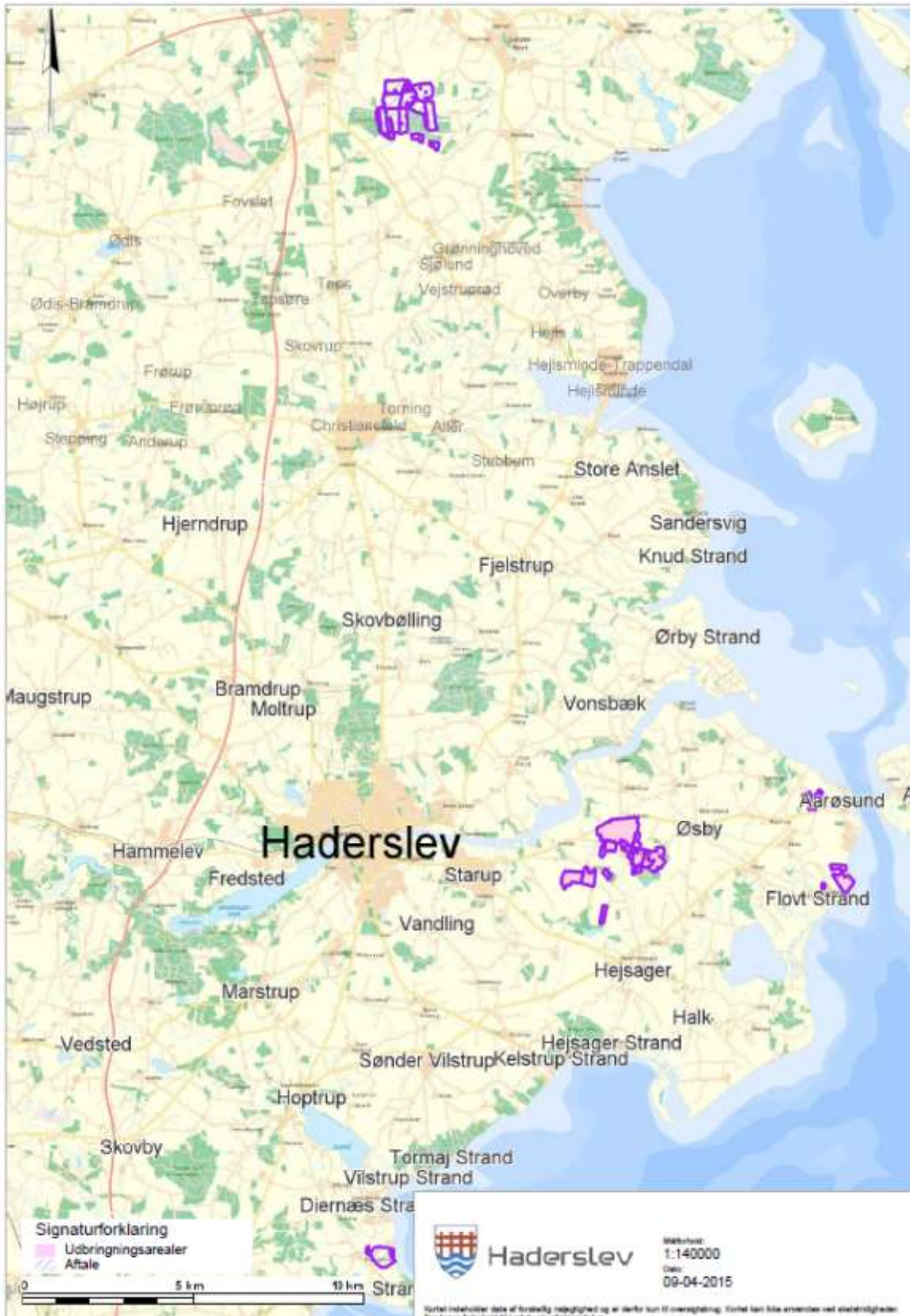
Logbogen/produktionskontrollen, indlægssedler for hver tredje måned samt eventuelle blandeforskrifter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.”

Bilag 3a - Udbringningsarealer (nye arealer)

Bilag 3b - Udbringningsarealer

Bilag 4 - Kort over kategoriseret natur ved arealer

Bilag 5 - Kort over § 3 natur ved arealer

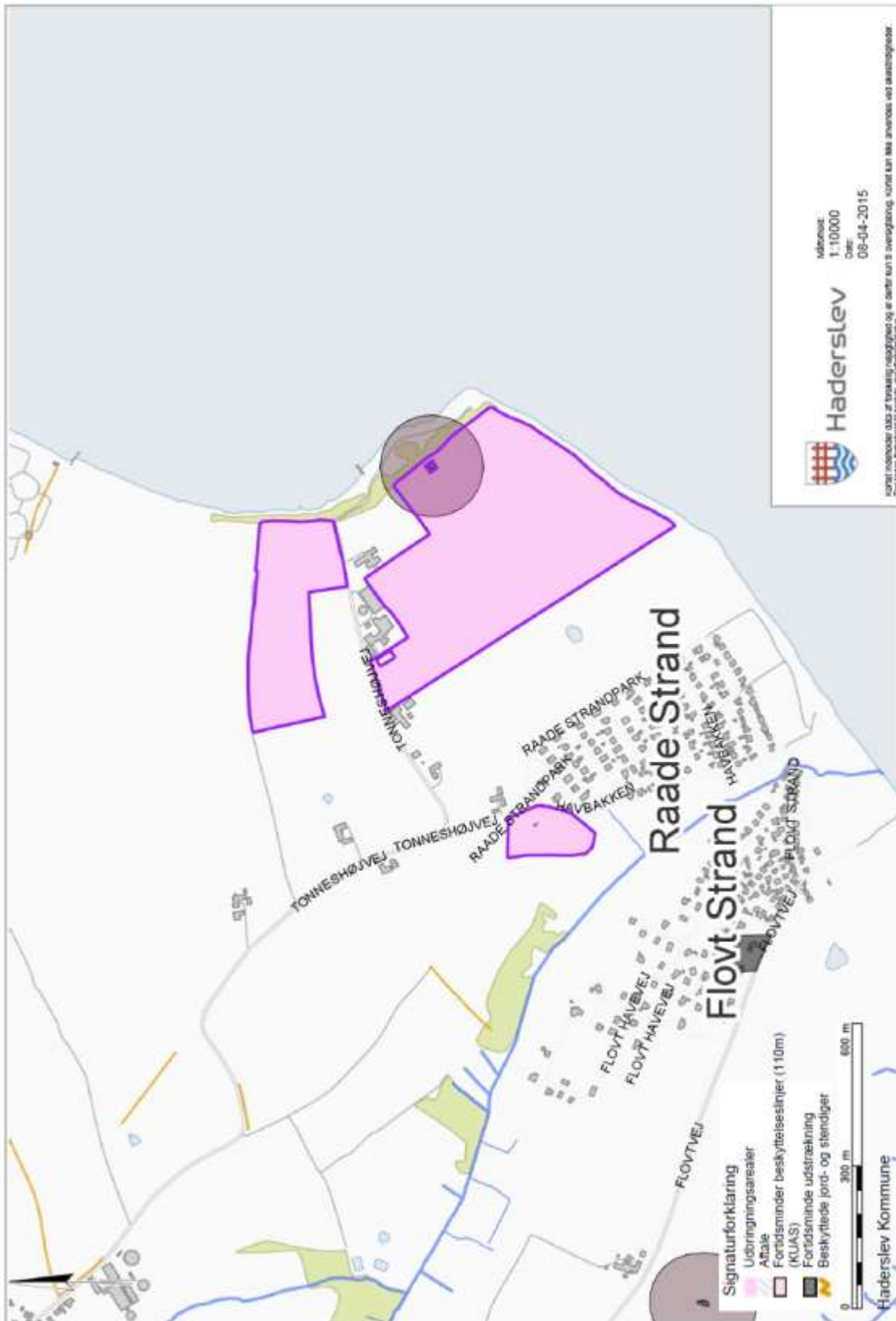

Bilag 6 - Kort over næringsstoffølsomme områder/arealer

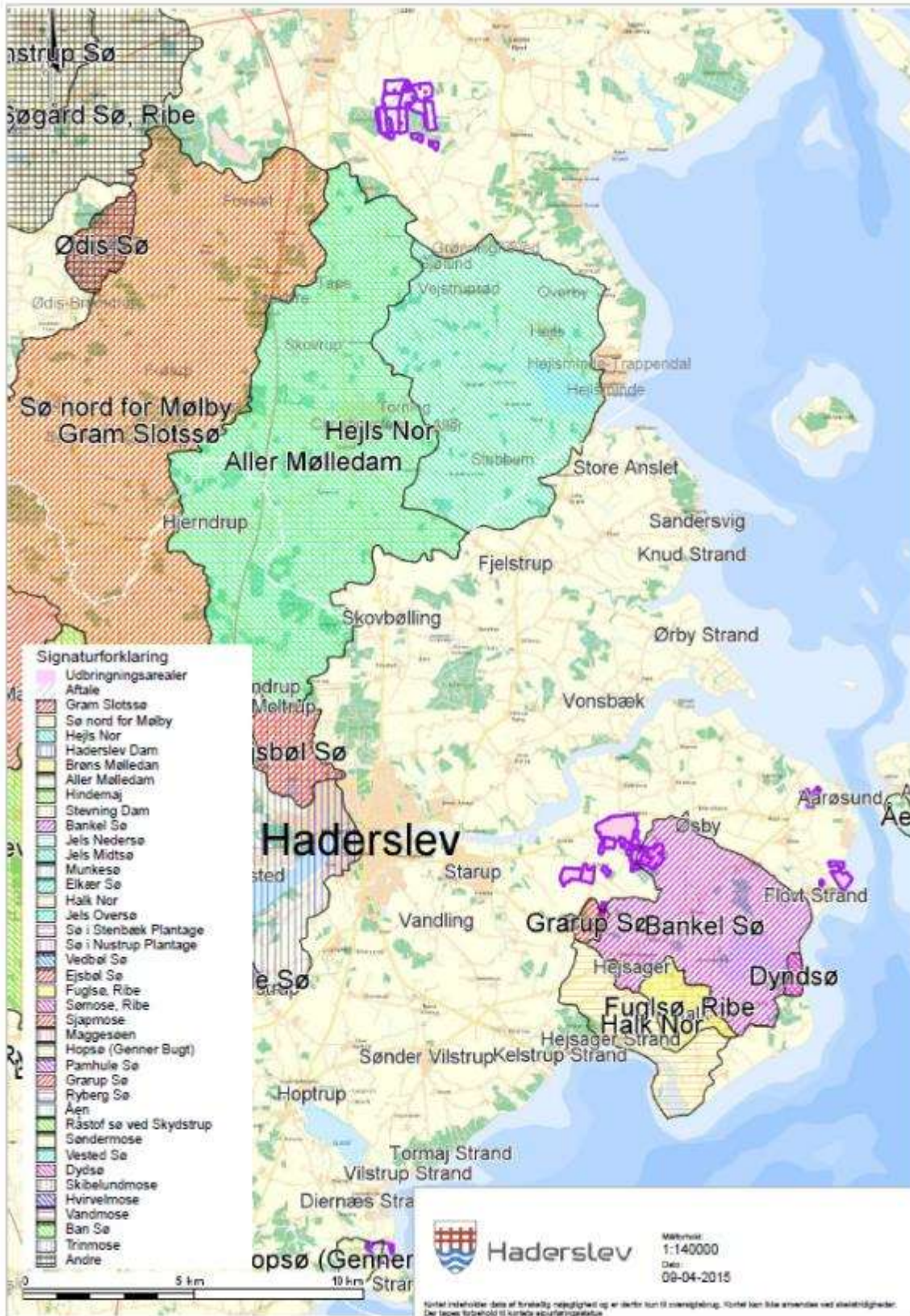

Bilag 7 - Kort over fortidsminder, sten og jorddiger

Bilag 8 - Kort over søplande

Bilag 9 - (Beskrivelse af Natura 2000 område)

Natura 2000 område "Lillebælt" (N112)

Natura 2000 området "Lillebælt" består af habitatområde "Lillebælt" (H96), fuglebeskyttelsesområde "Lillebælt" (F47) og Ramsarområde "Lillebælt" (R15). Habitat- og fuglebeskyttelsesområdet er udpeget for at beskytte en række naturtyper og arter, som udgør områdernes udpegningsgrundlag. Ramsarområder er vådområder med så mange vandfugle, at de har international betydning og skal beskyttes. De er derfor udpeget som Ramsarområder af det enkelte land.

Områdebeskrivelse

Natura 2000 området omfatter Lillebælt fra Jylland til Fyn og fra Gamborg Fjord i nord til Halk Nor i syd. Ca. 280 km² består af hav og 70 km² er land. Havområdet jyske opland udgør ca. 46.000 ha. Lillebælt er et særpræget havområde med lave og dybe områder, som mod nord indsnævres til en flodlignende rende med op til 80 meters dybde. Stærk strøm udsætter kysterne for erosion og materialet aflejres andre steder som krumodder og strandvolde.

Der er 3 større beboede øer og 7 holme. Karakteristisk for området er de mange store og små kystlaguner, der er værdifulde levesteder for bundfauna- og flora, samt betydningsfulde overvintrings- og yngleområder for fugle.

Langs kysten og på øerne er der værdifulde strandenge og overdrev, der er levesteder for sjældne fugle- og plantearter.

Vigtigste naturværdier

Hele havområdet udgøres af habitattyperne lavvandede bugter, sandbanker, rev, kystlaguner og mudder- og sandflader. Der er flere større krumoddekomplekser, der nu er sammenvoksede og dækkede af strandeng med naturlige tidevandsrender og ofte med kystlaguner bagved. De vigtigste er Halk Nor, Bankel Sø, Hejlsminde Nor, på Årø, på Bålgø, Flægen og Emtekær Nor, der er væsentlige levesteder for flere sjældne fugle- og plantearter. I kystområderne er der også mange vigtige forekomster af kalkoverdrev, sure overdrev og rigkær.

Lillebælt er udpeget som levested for 10 arter af ynglefugle. Området er især vigtigt for arterne havørn, rørhøg, fjordterne, havterne og dværgterne. Fem arter af trækkende vandfugle er udpegningsgrundlag. Vigtigst er dykænderne ederfugl, bjergand, hvinand og toppet skallesluger, som dog alle er gået tilbage de senere år.

Trusler mod områdets naturværdier

Næringsstofbelastning: I "Udkast til vandplan, Lillebælt" er den samlede tilførsel af kvælstof til hele Lillebælt inkl. den del, der ligger udenfor Natura 2000-området angivet til 5436 ton N i perioden 2001-2005. Heraf udgjorde landbrugets belastning ca. 2947 ton N.

Den generelle eutrofiering med luftbårne kvælstofforbindelser påvirker i nogen grad strandengene. Større effekt har eutrofieringen på overdrevene og rigkærene, hvor tålegrænsen er overskredet. For rigkærene vurderes tilledning af drænvand fra de intensivt dyrkede arealer også at være en trussel. Kystlagunerne vurderes alle at være påvirkede af næringsalte med kraftig algevækst til følge. I modsætning til de nordlige og sydlige dele af Lillebælt rammes Natura 2000 området kun i mindre omfang af iltsvind på grund af mere effektiv opblanding af vandsøjlen.

Tilgroning: Mange steder opgives afgræsning af strandenge og overdrev med tilgroning til følge. Både langs den jyske og den fynske kyst er der massive tilgroningsproblemer i hovedparten af områdets strandenge og rigkær med en vegetation, der i større arealer er højere end 50 cm.

Unaturlige vandstandsforhold: Hydrologien i dele af habitat-områdets landområder er relativt upåvirket mens andre er stærkt påvirket. Mange af strandengene og rigkærene samt den nedbrudte højmose på Brandsø er præget af grøftning eller udpumpning af vand i en sådan grad at der opstår sommerudtørring eller større skader.

Andre trusler: Strandengene invaderes generelt af Rynket Rose, der breder sig langs strandene og på strandengene. Løse hunde er et alvorligt problem flere steder, da fuglene forstyrres meget - især i yngletiden. På Årø Kalv og på småøerne, Linderum m.fl. går småbådsejlere i land i yngletiden på trods af adgangsforbud. Småbåde og surfere sejler på vandfladen ved Årø Kalv også i yngletiden. De alsidige aktiviteter på skydeterrænet ved Halk Nor medfører forstyrrelser, som må antages at påvirke ynglefuglene. Ræv ankom til Årø under isvinteren 1994/95, og forhindrer nu især Ederfugl i at yngle. På Bågå og ved Emtekær Nor er der registreret forstyrrelser af ynglefugle, som bl.a. søges løst gennem henstillingskiltning.

Igangværende pleje og genopretning

Området er omfattet af EU-LIFE projekt vedr. kystlaguner "Rehabilitation of the Baltic Coastal Lagoon Habitat Complex 2005". I det sønderjyske lillebæltsområde dækker projektet kystlaguner i Fuglsøområdet ved Hejsager. Området grænser op til Halk Nor. Projektet skal forbedre kystlagune-komplekserne, herunder forholdene for vadefugle og padder. Omkring Hejsager Strand er sommerhusejere på eget initiativ begyndt at bekæmpe Rynket Rose. I Føns Vang og ved Wedellsborg Hoved er der foretaget naturgenopretning efter vandmiljøplan II, som har betydet stor fremgang for ynglende og rastende vandfugle.

Udpegningsgrundlag for områderne

Habitatområde "Lillebælt" (H96):

Nr.	Art/Naturtype
1014	Skævn vindelsnegl (<i>Vertigo angustior</i>)
1016	Sump vindelsnegl (<i>Vertigo moulinsiana</i>)
1351	Marsvin (<i>Phocoena phocoena</i>)
1110	Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand
1140	Mudder- og sandflader blottet ved ebbe
1150	* Kystlaguner og strandsøer
1160	Større lavvandede bugter og vige
1170	Rev
1210	Enårig vegetation på stenede strandvolde
1220	Flerårig vegetation på stenede strande
1230	Klinter eller klipper ved kysten
1310	Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand
1330	Strandenge
2110	Forstrand og begyndende klitdannelse
2120	Hvide klitter og vandremiler
2130	* Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)
3140	Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger
3150	Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
3260	Vandløb med vandplanter
6210	Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)
6230	* Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund

6410	Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop
6430	Bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggende skovbryn
7120	Nedbrudte højmoser med mulighed for naturlig gendannelse
7220	* Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand
7230	Rigkær
9110	Bøgeskove på morbund uden kristtorn
9130	Bøgeskove på muldbund
9160	Egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund
91D0	* Skovbevoksede tørvemoser

91E0 * Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld
*prioriteret naturtype

Fuglebeskyttelsesområde "Lillebælt" (F47)

Arter på bilag 1, jf. artikel 4, stk. 1	Arter, jf. artikel 4, stk. 2	Ynglende i.h.t. DMU's database	Trækkende i.h.t. DMU's database	Kriterier
Sangsvane			T	F2, F4
Havørn		Y		F1
Rørhøg		Y		F1
Plettet rørvagtel		Y		F1
Engsnarre		Y		F1
Klyde		Y		F1
Brushane		Y		F3
Mosehornugle		Y		F3
Fjordterne		Y		F3
Havterne		Y		F1
Dværgterne		Y		F3
	Bjergand		T	F4
	Ederfugl		T	F4
	Hvinand		T	F4,F7
	Toppet skallesluger		T	F4

Y: Ynglende art.

T: Trækfugle, der opholder sig i området i internationalt betydende antal.

Tn: Trækfugle, der opholder sig i området i nationalt betydende antal.

F1: arten er opført på Fuglebeskyttelsesdirektivets p.t. gældende Bilag I og yngler regelmæssigt i området i væsentligt antal, dvs. med 1 % eller mere af den nationale bestand.

F2: arten er opført på Fuglebeskyttelsesdirektivets p.t. gældende Bilag I og har i en del af artens livscyklus en væsentlig forekomst i området, dvs. for talrige arter (T) skal arten være regelmæssigt tilbagevendende og forekomme i internationalt betydende antal, og for mere fåtallige arter (Tn), hvor områder i Danmark er væsentlige for at bevare arten i dens geografiske sø- og landområde, skal arten forekomme med 1 % eller mere af den nationale bestand.

F3: arten har en relativt lille, men dog væsentlig forekomst i området, fordi forekomsten bidrager væsentligt til den samlede opretholdelse af bestande af spredt forekommende arter som f.eks. Natravn og Rødrygget Tornskade.

F4: arten er regelmæssigt tilbagevendende og forekommer i internationalt betydende antal, dvs. at den i området forekommer med 1 % eller mere af den samlede bestand inden for trækkevejen af fuglearten.

F5: arten er regelmæssigt tilbagevendende og har en væsentlig forekomst i områder med internationalt betydende antal vandfugle, dvs. at der i området regelmæssigt forekommer mindst 20.000 vandfugle af forskellige arter, dog undtaget måger.

F6: arten har en relativt lille, men dog væsentlig forekomst i området, fordi forekomsten bidrager væsentligt til at opretholde artens udbredelsesområde i Danmark.

F7: arten har en relativt lille, men dog væsentlig forekomst i området, fordi forekomsten bidrager væsentligt til artens overlevelse i kritiske perioder af dens livscyklus, f.eks. i isvintre, i fældningstiden, på trækket mod ynglestederne og lignende.

Bevaringsstatus og trusselvurdering for naturtyper og arter på udpegningsgrundlagene

Naturtype/art	National/lokal bevaringsstatus	trusselvurdering
1110 - Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand	Den nationale bevaringsstatus er indberettet til EU som ugunstig. Bevaringsstatus er ugunstig eller vurderet ugunstig	Næringsstoffer og miljøfarlige stoffer.
1140 - Mudder- og sandflader blottet ved ebbe	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. Bevaringsstatus er ugunstig eller vurderet ugunstig	Næringsstoffer og miljøfarlige stoffer
1150 - *Kystlaguner og strandsøer	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. Bevaringsstatus er ugunstig eller vurderet ugunstig	Næringsstoffer og miljøfarlige stoffer.
1160 - Større lavvandede bugter og vige	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. Bevaringsstatus er ugunstig eller vurderet ugunstig	Næringsstoffer og miljøfarlige stoffer.
1170 - Rev	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. Bevaringsstatus er ugunstig eller vurderet ugunstig	Næringsstoffer og miljøfarlige stoffer. Fiskeri med bundsløbende redskaber og skibsfart
1210 - Enårig vegetation på stenede strandvolde	Den nationale bevaringsstatus er ikke vurderet. Bevaringsstatus i området er ukendt	Tilgroning
1220 - Flerårig vegetation på stenede strande	Den nationale bevaringsstatus er ikke vurderet. Bevaringsstatus i området er ukendt	Tilgroning med invasive arter
1230 - Klinte eller klipper ved kysten	Den nationale bevaringsstatus er ikke vurderet. Bevaringsstatus i området er ukendt	-
1310 - Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand	Den nationale bevaringsstatus er ikke vurderet. Bevaringsstatus i området er ukendt	-
1330 - Strandenge	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	tilførsel af næringsstoffer, tilgroning, uhensigtsmæssig hydrologi og invasive arter.
2110 - Forstrand og begyndende klitdannelser	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som gunstig. Bevaringsstatus i området er ukendt	(eutrofiering)
2120 - Hvide klitter og vandremiler	Status i Danmark er ikke vurderet. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet. Tilgroning og invasive arter.
2130 - * Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet. Tilgroning og invasive arter.
3140 - Kalkrige søer og vandhuller med kransnålgær	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig.	for højt næringsstofniveau, tilførsel af næringsstoffer fra landbrug, spredt bebyggelse og andeopdræt, samt N-deposition.
3150 - Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	for højt næringsstofniveau, tilførsel af næringsstoffer fra landbrug, spredt bebyggelse og andeopdræt, samt N-deposition.

3260 - Vandløb med vandplanter	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	grødeskæring, bundoprensning, regulering med uhensigtsmæssig hydrologi, belastning med næringsstoffer
6210 - Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (*vigtige orkidélokalteter)	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig.	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på størstedelen af arealerne, tilførsel af næringsstoffer fra tilstødende arealer, tilgroning, invasive arter og arealreduktion
6230 - *Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på størstedelen af arealerne, tilførsel af næringsstoffer fra tilstødende arealer, tilgroning, invasive arter og arealreduktion
6410 - Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på størstedelen af arealerne, tilførsel af næringsstoffer fra tilstødende arealer, tilgroning, invasive arter og arealreduktion
6430 - Bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggende skovbryn	Den nationale bevaringsstatus er ikke vurderet. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	Oplægning af materiale fra vandløbsvedligeholdelse, påvirkning af næringsstoffer og sprøjtemidler fra tilstødende arealer, samt uhensigtsmæssig hydrologi og stedvis store bevoksninger af invasive arter
7110 - *Aktive højmoser	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig.	Små delområder, sårbarhed overfor vandstandssænkninger og -svingninger
7120 - Nedbrudte højmoser med mulighed for naturlig gendannelse	Den nationale bevaringsstatus er ukendt. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	N-depositionen overstiger højeste ende af tålegrænseintervallet.
7220 - * Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig.	N-depositionen overstiger laveste tålegrænse på hovedparten af arealerne, tilførsel af næringsstoffer fra tilstødende landbrugs-arealer, tilgroning, arealreduktion og uhensigtsmæssige vandstands-forhold.
7230 - Rigkær	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig.	N-depositionen overstiger laveste tålegrænse på hovedparten af arealerne, tilførsel af næringsstoffer fra tilstødende landbrugs-arealer, tilgroning, arealreduktion og uhensigtsmæssige vandstands-forhold
9110 - Bøgeskove på morbund uden kristtorn	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig.	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på alle arealer, og den høje ende af tålegrænseintervallet er endog overskredet på alle de jyske og dele af de fynske forekomster
9130 - Bøgeskove på muldbund	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig.	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på alle arealer, og den høje ende af tålegrænseintervallet er endog overskredet på alle de jyske og dele af de fynske forekomster
9160 - Egeskove og blandeskove på mere eller mindre rig jordbund	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig.	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på alle arealer, og den høje ende af tålegrænseintervallet er endog overskredet på alle de jyske og dele af de fynske forekomster
91D0 - *skovbevoksede tørvemoser	Bevaringsstatus i Danmark vurderes til at være ukendt (atlantiske del)/ugunstig (kontinentale del). I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig.	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på alle arealer, og den høje ende af tålegrænseintervallet er endog overskredet på alle de jyske og dele af de fynske forekomster
91E0 Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. Bevaringsstatus i området	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på alle arealer,

	vurderes som ugunstig	og den høje ende af tålegrænseintervallet er endog overskredet på alle de jyske og dele af de fynske forekomster
Skæv vindelsnegl	Den nationale bevaringsstatus for skæv vindelsnegl er indberettet som ukendt. Bevaringsstatus i området er ukendt	-
Sump vindelsnegl	I 2007 blev bevaringsstatus for sump vindelsnegl vurderet som gunstig. Bevaringsstatus i området er ukendt	-
Marsvin	Den nationale bevaringsstatus for marsvin er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	Markant nedgang i bestanden bl.a. som følge af forringet fødegrundlag, forstyrrelser, risiko for påvirkning med miljøfarlige stoffer, bifangster af marsvin i fiskenet
Sangsvane	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	reduceret fødegrundlag, forstyrrelser, tilgroning af strandenge
Havørn	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig. Bevaringsstatus i området er ukendt	
Rørhøg	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig. Prognosen er gunstig eller vurderet gunstig for Rørhøg, som vurderes at have stabile bestande i området	
Plettet rørvagtel	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som ugunstig. I 2005 lå antallet af plettet rørvagtel under den foreslåede tærskel værdi for gunstig bevaringsstatus. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	afvanding af enge og moser, forstyrrelser samt rørhøst.
Engsnarre	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som ugunstig. Bevaringsstatus i området er ukendt	
Klyde	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig. Ved NOVANA-overvågning i 2007 lå bestanden over det foreslåede faglige niveau for gunstig bevaringsstatus. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	tilgroning af ynglesteder, forstyrrelser og prædation.
Brushane	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som ugunstig. Antallet af ynglear har i 2007 ligget under det foreslåede faglige kriterium for gunstig bevaringsstatus for arten. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	tilgroning af ynglesteder, forstyrrelser og prædation.
Mosehornugle	Den nationale bevaringsstatus for arten som ynglefugl er i 2003 vurderet som ugunstig. I NOVANA-overvågningen 2007 blev der ikke registreret ynglende mosehornugle i Danmark. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	tilgroning af ynglesteder, forstyrrelser og prædation.
Fjordterne	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig. Ved NOVANA-overvågning i 2006 lå bestanden langt lavere end det foreslåede faglige kriterium for bestandsstørrelse for gunstig bevaringsstatus. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	forstyrrelser, prædation og reduceret fødegrundlag.
Havterne	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig idet arten vurderes stabil eller i fremgang. Ved NOVANA overvågning i 2006 lå bestanden langt lavere end det foreslåede faglige kriterium for bestandsstørrelse for gunstig bevaringsstatus. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	forstyrrelser, prædation og reduceret fødegrundlag

Dværgterne	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som ugunstig idet arten samlet set er i tilbagegang. Ved overvågning i 2006 lå bestanden ganske langt under det foreslåede faglige kriterium for bestandsstørrelse for gunstig bevaringsstatus. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	forstyrrelser, prædation og reduceret fødegrundlag
Bjergand	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	reduceret fødegrundlag, forstyrrelser
Ederfugl	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som ugunstig. Ved overvågning i 2006 lå bestanden langt lavere end det foreslåede faglige kriterium for bestandsstørrelse for gunstig bevaringsstatus. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	reduceret fødegrundlag, forstyrrelser
Hvinand	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	reduceret fødegrundlag, forstyrrelser
Toppet skallesluger	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	reduceret fødegrundlag, forstyrrelser

KILDER

Basisanalysen for Lillebælt: Habitat- og fuglebeskyttelsesområder – Lillebælt.

Faglig rapport nr. 713. Arter 2007, NOVANA. Søgård, B. & Asferg, T. (red.). 2009. Danmarks miljøundersøgelser, Århus Universitet

Faglig rapport nr. 644. Arter 2006, NOVANA. Søgård, B., Pihl, S. og Wind, P. 2007.

Faglig rapport nr. 582. Arter 2004-2005, NOVANA. Søgård, B., Pihl, S. og Wind, P. 2007.

EIONET: <https://biodiversity.eionet.europa.eu/article17/habitatsreport>

Kriterier for gunstig bevaringsstatus. Naturtyper og arter omfattet af EF-habitatdirektivet & fugle omfattet af EF-fuglebeskyttelsesdirektivet. Søgård, B. m.fl., 2003, 2. udgave. Faglig rapport fra DMU nr. 457.

Naturtilstand i habitatområderne. Habitatdirektivets lysåbne naturtyper. Faglig rapport nr. 735. Fredshavn, J.R. og Ejrnæs, R., 2009. Faglig rapport fra DMU nr. 735.

www.vandognatur.dk

Basisanalyse for vanddistrikt 50, del I. Karakterisering af vandområder og opgørelse af vandpåvirkninger. Teknisk rapport Sønderjyllands Amt. 2004

Basisanalyse for vanddistrikt 50, del II. Vurdering af vandforekomsters tilstand. Teknisk Rapport. Sønderjyllands Amt, 2006

Udarbejdet nov 2009 og opdateret marts 2010 i henhold til udkast til naturplaner.

Bilag 10 – Potentielle bilag IV arter

Bilag IV-arterne omfatter følgende arter: (i) pattedyr med arter af småflagermus, gnavere, rovdyr og hvaler, (ii) krybdyr med arter af skildpadder og Markfirben, (iii) padder med arter af halepadder og springpadder, (iv) fisk med arten Snæbel, (v) insekter med arter af biller, sommerfugle, og guldsmede, (vi) bløddyr med arten Tykskallet malermusling, samt (vii) planter omfattende arterne Enkelt månerude, Vandranke, Liden Najade, Fruesko, Mygblomst, Gul stenbræk og Krybende Sumpskærm.

Herunder følger en gennemgang af de Bilag IV-arter, som kan have yngle- og rasteområde i Haderslev Kommune, eller som kan påvirkes af projekter heri, samt en overordnet vurdering af hvilke projekter der påvirker disse arter.

Flagermus

Frynseflagermus (*Myotis nattereri*) er fundet i alle landsdele, men arten er ret sjælden. Den yngler i huse og hule træer og er ofte knyttet til løvtræsbevoksninger, hvor den søger føde langs hegn og skovkanter. Rasteområder er kældre, kassematter og kalkgruber.

Vandflagermus (*Myotis daubentonii*) er almindelig og udbredt i næsten hele landet med undtagelse af det vestligste Jylland. Arten er hovedsageligt fundet i det nordlige og østlige Jylland, og omkring Limfjorden. Arten er dog registreret på 5 lokaliteter i Sønderjyllands Amt, og det vides ikke om den findes i området omkring ejendommen. Arten søger føde over søer og vandhuller, og hviler og overvintrer i træer med hulheder, revner eller sprækker, kalkminer og under stenbroer.

Dværgflagermus (*Pipistrellus pipistrellus*) er almindelig over hele landet med undtagelse af Bornholm, det vestlige Jylland og nogle mindre øer. Arten er fundet på flere lokaliteter i Sønderjylland. Dens yngle- og rasteområder er huse og hule træer i nærheden af løvskov.

Langøret flagermus (*Plecotus auritus*) er relativt almindelig over hele landet med undtagelse af det vestligste Jylland, vestligste Fyn og Lolland, Langeland og nogle mindre øer. Der er dog kun få observationer i Sydjylland, men flagermusen er svær at finde, så den kan være overset. Flagermusen holder oftest til i bygninger såsom lader og på kirkeloftet, og foretrækker afvekslende kulturlandskaber med gårde, haver, parker, alléer og små løvskove.

Sydflagermus (*Eptesicus serotinus*) er almindelig med undtagelse af Nordvestjylland og Nordøstsjælland. Sydflagermus har en tæt bestand i Sønderjylland, og det er sandsynligt, at arten findes i området. Flagermusen har udelukkende kvarter i bygninger året rundt og jager langs skovbryn, åbninger mellem træer og andre steder med mange insekter.

Brun flagermus (*Nyctalus noctul*) er relativt almindelig på øerne og i det østlige Jylland. Den er kendt fra enkeltobservationer på flere lokaliteter i det sydvestlige Jylland. Det er muligt, at der findes eksemplarer i området. Arten yngler og raster kun i gamle løvtræer. Den jager over åbent agerland, søer og over skov.

Skimmelflagermus (*Vespertilio murinus*) findes på spredte lokaliteter rundt om i landet, og er observeret enkelte gange omkring Haderslev. Artens yngleområde er menneskelig bebyggelse, og dens ses ofte jage i lyset af store gadelamper som tiltrækker insekter. Rasteområder er ligeledes bygninger.

Troldflagermus (*Pipistrellus nathusii*) er observeret med spredte forekomster i det meste af landet, og herunder også i Haderslev Kommune. Dens yngleområder er huse og hule træer. Arten er stærkt tilknyttet ældre løvtræer, hvor den jager i de åbne rum under kronerne. Rasteområder er formentlig de samme som yngleområderne.

Pipistrelflagermus (*Pipistrellus pipistrellus*) findes især i løvskovsrige egne, og er derfor særlig udbredt i Østjylland og Sønderjylland. Dens yngle- og rasteområder er huse og hule træer i nærheden af løvskov. Den er registreret flere gange i udkanten af Haderslev Kommune.

Projekter som berører bygninger, skove, levende hegn og gamle træer kan evt. påvirke raste- og yngleområder for flagermus.

Birkemus (*Sicista betulina*)

Arten er registreret mellem Spangså og Revsø skov samt ved Hammelev og Østerskov. Birkemusens sommeropholdssteder er naturområder med et tæt urtelag og i umiddelbar tilknytning til våd natur. Vinteropholdssteder er tørre naturområder som diger, overdrevsskrænter og højtliggende hede- og plantageområder, dvs. områder som er karakteriseret ved at være relativt uforstyrrede. Birkemusen må således forventes at kunne forekomme på lokaliteter, hvor ovennævnte naturtyper grænser op til hinanden, og hvor der er rigelig føde i form af insekter.

I birkemusens udbredelsesområde vil projekter som indebærer opdyrkning af tidligere udyrkede arealer kunne påvirke artens levevilkår. Ligeledes vil projekter som påvirker sten- og jorddiger kunne påvirke artens yngle- og rasteområder.

Odde (*Lutra lutra*)

Findes i alle større vandløbssystemer helt ned til den dansk-tyske grænse. Odderen lever i tilknytning til vådområder. Den findes i såvel stillestående som rindende vand, og både i saltvand og ferskvand, især søer og moser med store rørskovsområder. Om dagen opholder den sig i en hule i brinken eller under buske, træer eller andet, der kan give ly. Yngle- og rasteområder kan potentielt findes i hele artens udbredelsesområde. Yngleområdet består af selve hulen, som ungerne fødes og opfostres i, og de nærmeste omgivelser. Et rasteområde for odde er mere diffust end et yngleområde, og kan forekomme mange steder langs vandløb og søer. Områderne kan være svære at lokalisere, men knytter sig primært til moser, krat, skov eller andre naturområder, hvor odderen kan finde relativt uforstyrret skjul i længere perioder på alle tider af året

Projekter som indebærer opsplitning af bestande og levesteder eller som ødelægger eller forringer yngle- og rasteområder kan påvirke odderens yngle- og rasteområder.

Markfirben (*Lacerta agilis*)

Arten findes udbredt i stort set hele landet. Markfirben yngler på en række forskellige typer af levesteder, som er kendetegnet ved, at de indeholder solvendte skrånninger med veldrænende, løse jordtyper og sparsom bevoksning, typisk lave urter eller et løst dække af græsser.. Rasteområderne om vinteren skal være veldrænede og solvendte skrånninger. Markfirben bruger bl.a sten- og jorddiger samt levende hegn som spredningskorridorer

Projekter som påvirker jord- og stendiger samt levende hegn kan påvirke artens levesteder. Ligeledes vil projekter der indebærer ændret arealanvendelse af egnede yngle- og rasteområder kunne påvirke arten.

Padder

Spidssnudet frø (*Rana arvalis*) er udbredt i hele landet undtagen Bornholm, men er muligvis i tilbagegang i Sønderjylland. Dens foretrukne yngleområder er vandhuller, som indgår i sammenhængende naturområder, men arten er i stand til at yngle i næsten alle former for vådområder. Rasteområder er oftest på landjorden, og arten er afhængig af gode terrestriske, gerne fugtige levesteder nær ynglestedet.

Løgfør (*Pelobates fuscus*) forekommer i hele landet undtagen Fyn og Bornholm. Arten er truet og i tilbagegang. Dens foretrukne yngleområder er lysåbne vegetationsrige rene vandhuller og vådområder. Rasteområder er ofte bar jord eller sand, samt områder med lav vegetation, hvor arten har mulighed for at grave sig ned. Artens mobilitet er ringe, og den er derfor afhængig af et velfungerende netværk af vandhuller.

Løvfrø (*Hyla arborea*) er udbredt i den sydøstlige del af landet samt i området omkring Århus og Vejle. Arten er kortlagt i den "gamle" Haderslev Kommune og fundet på en lang række lokaliteter, Løvfrø yngler i lavvandede lysåbne vandhuller, hvoriblandt tidvise våde lavninger på afgræssede arealer er de mest optimale. Artens rasteområder er skovbryn, levende hegn og krat, hvor den opholder sig på mindre træer og buske.

Strandtudse (*Bufo calamita*) findes spredt langs kysten i Danmark, samt på en række indlandslokaliteter. Arten foretrækker at yngle i temporære, lysåbne, vandansamlinger som ofte er uden vegetation. Rasteområder er åbne arealer med ingen eller meget lav vegetation, f.eks. afgræssede enge og strandenge, men også dyrkede marker. Yngle- og rasteområder vil ofte ligge inden for samme område men kan, hvor der er egnede vandringsruter, ligge adskilt.

Stor vandsalamander (*Triturus cristatus*) er udbredt i det meste af Danmark. Den yngler i lysåbne vegetationsrige lavvandede vandhuller af varierende størrelse, men med rent vand. Vandhuller af dårligere kvalitet kan fungere som levesteder og rasteområder. Levesteder og rasteområder på land er oftest nær vandhullet og ofte knyttet til skov. Stor vandsalamander stiller større krav til vandkvaliteten end f.eks. løvfrø gør.

Ved projekter som har udbringningsarealer op til vand- og vådområder kan der ske en påvirkning af yngle- og rasteområder for bilag IV-padder. Lysåbne vandhuller er potentielle yngleområder for alle de nævnte padder mens mere tilgroede vandhuller ofte kan fungere som rasteområder.

Marsvin (*Phocoena phocoena*). Arten forekommer i alle danske farvande og har levested i Vadehavet og Lillebælt. Der kendes ikke til specifikke yngle- og rasteområder for marsvin.

Der er kun ringe viden om, hvilke menneskeskabte forhold der påvirker marsvinet. Alle større ændringer og indgreb som påvirker havområder er potentielt skadelige for marsvinets levevis.

Snæbel (*Coregonus oxyrhynchus*)

Arten lever i Vadehavsområdet og de tilstødende vandløb. Snæbel yngler i de nederste og mellemste dele af større vandløb. Det vurderes, at der foruden Vidå i dag kun findes selvreproducerende bestande i Ribe Å, Varde Å og Brede Å, mens der tilsyneladende er en

svigtende eller meget lille produktion af snæbel i Kongeå og Sneum Å og en lille bestand i Brøns Å, hvor der ikke har været udsat yngel. Opstrøms i de forskellige åsystemer er der en række sideløb som er vigtige nuværende eller mulige fremtidige gydeområder for snæbelen, herunder Gelså samt Fladså/Gram Å. Der ligger et forslag til at udvide Natura 2000 området Vadehavet med vandløbsstrækninger Gelså frem til Gelsbro og Gram Å frem til Fole Hareby engvandingsselskabs opstemning med udpegning som potentielt gydeområde for snæbel. Snæblens ynglesucces er afhængig af god vandkvalitet, grusbund og vintergrønne vandplanter. Yngelen tåler ikke saltvand før de er nået en vis størrelse, og er derfor afhængig af mindre søer og vinteroversvømmede områder som er indskudt i vandsystemet. Efter gydningen trækker snæblen ned i de nedre dele af vandløbene og Vadehavet.

Projekter som forringer vandkvaliteten i vandløb med forekomst af snæbel kan påvirke artens ynglesucces. Ligeledes vil projekter hvor der er særlig risiko for erosion til vandløb kunne påvirke artens yngle- og rasteområder.

Bilag 11 - Kort over Natura 2000 vandoplande

Bilag 12 – Udvaskning af nitrat til Natura 2000

Udbringingsarealer i delopland Haderslev Fjord

Oplandet Haderslev Fjord har et stigende dyretryk og afvander til det beskyttede Natura 2000 område Lillebælt. Der stilles derfor særlige krav ved udbringingsarealer beliggende i dette område. Baggrunden herfor beskrives i dette notat.

Lovgrundlag

Ifølge Habitatdirektivets artikel 6 og vejledningen til denne, skal kommunen sikre, at planer og projekter hverken i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter i kumulation (dvs. i forhold til eksisterende belastninger og i forhold til belastninger fra allerede vedtagne planer, som ikke er realiserede) kan have en negativ påvirkning på de arter og naturtyper, som Natura 2000-områderne er udpeget for at bevare eller er til hindring, for at området kan opnå gunstig bevaringsstatus og en god tilstand.

Beskyttelsesniveauerne i husdyrloven er fastlagt med udgangspunkt i udvaskningsniveauet i perioden 2001 - 2005, som danner baseline for udarbejdelse af de foreliggende vandplaner. Dette niveau er jf. Miljøstyrelsens elektroniske vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug uændret i 2007 og det er derfor en vigtig forudsætning for beskyttelsesniveauet i husdyrloven, at den samlede husdyrproduktion i et opland og dermed udvaskningsniveauet ikke har været stigende siden 2007.

Det fremgår af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at der skal meddeles afslag, hvis de fastlagte beskyttelsesniveauer i bekendtgørelsen ikke kan forhindre skade på internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttede arter i overensstemmelse med reglerne i habitatbekendtgørelsen. Det fremgår endvidere af bekendtgørelsen, at der kan meddeles afslag, hvis de fastlagte beskyttelsesniveauer i bekendtgørelsen ikke kan forhindre en væsentlig miljøvirkning af særlige regionale eller lokale beskyttelsesinteresser. Der henvises til bekendtgørelsens § 11, stk. 2 - 6.

Afskæringskriterier

Miljøstyrelsen har fastlagt følgende afskæringskriterier (pkt. 1A-1C og pkt. 2A-2B) for, hvornår et projekt kan medføre en skadevirkning på overfladevande som følge af nitratudvaskningen, herunder Natura 2000-områder og levesteder og yngle- og rasteplasser for beskyttede arter.

Et projekt for husdyrbrug skal kunne overholde de samlede afskæringskriterier nævnt nedenfor for ikke at have en skadevirkning på et vandområde. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområde, kan der ikke meddeles godkendelse til det ansøgte.

Afskæringskriterierne udelukker ikke, at en tilladelse eller godkendelse kan medføre en begrænset merudledning, men vil sikre, at der ikke sker en skade på et kystvandsområde, og kriterierne vil udelukke, at der godkendes husdyrproduktioner, der hindrer, at den samlede nitratudvaskning fra husdyrbrug i det enkelte opland, på sigt vil falde.

Afskæringskriterierne lægges både til grund for vurderingerne, når et ansøgt projekt vil betyde en øget udvaskning, og når et ansøgt projekt vil medføre en mindsket udvaskning i efter-situationen. Er kriterierne ikke overholdt kan der efter omstændighederne alligevel meddeles

godkendelse med skærpede vilkår, jf. natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 24. november 2011 (NMK-133-00068)

Afskæringskriterium for påvirkning fra projekter i kumulation med andre planer og projekter:

Pkt. 1A: Antal dyreenheder (DE) i det aktuelle opland, må ikke have været stigende siden 1. januar 2007

Pkt. 1B: Eventuelle andre kilder til nitratudvaskning end husdyrproduktionen, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra det aktuelle opland siden 1. januar 2007 skal inddrages i vurderingen på en sådan måde, at en eventuel øget nitratudvaskning fra andre kilder end husdyrproduktionen skal medføre et krav om reduktion af det samlede dyretryk i det aktuelle opland med tilsvarende effekt på nitratudvaskningen

Pkt. 1C: Gennemførte initiativer, som reducerer nitratudvaskningen fra det aktuelle opland, må ikke anvendes til at tillade et øget dyretryk i det aktuelle opland, samt

Afskæringskriterium for påvirkning fra projektet i sig selv:

Pkt. 2A: Nitratudvaskningen fra det samlede husdyrbrug, der ansøges om, må ikke udgøre 5 pct. eller mere af den samlede nitratudvaskning til det aktuelle område, dog

Pkt. 2B: Må nitratudvaskningen fra det samlede husdyrbrug, der ansøges om, ikke udgøre 1 pct. eller mere af den samlede nitratudvaskning, hvis udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin og/eller er meget lidt eutrofieret.

Ad pkt. 1A: Miljøstyrelsen har senest 10. december 2014 udsendt en samlet oversigt over udviklingen i dyreholdet fra 2007 til 2012 fordelt på de forskellige vandoplande. Antallet af dyr er udtrukket fra CHR-registeret og omregnet til DE. Oversigten viser, om husdyrholdet i perioden 2007-2012 er faldet eller steget, samt om det kan antages, at der er tale om en sikker eller usikker udviklingstendens på baggrund af lineær regression. I de tilfælde hvor tendensen er usikker skal vurderingen af om afskæringskriteriet er overholdt tage udgangspunkt i en direkte sammenligning af husdyrholdets størrelse i det seneste opgørelsesår og niveauet pr. 1. januar 2007. Er der sket en stigning er afskæringskriteriet ikke overholdt.

Afskæringskriteriet kan undlades hvis oplandet afvander til et vandområde hvor nitratudvaskning ikke har væsentlig betydning for miljøtilstanden.

Hvis der er sket en stigning i dyreholdet i et opland kan det ansøgte projekt kun gennemføres hvis husdyrbruget reducerer udvaskningen af kvælstof til et niveau på linje med planteavlbrug, dvs. til en arealdrift med brug af handelsgødning og et plantesædskifte svarende til jordtypen. Reduktion af kvælstofudvaskning kan ske ved forskellige tiltag: ekstra efterafgrøder, reduceret kvælstofnorm, ved direkte afbrænding af husdyrgødning eller ved separation og afsætning af den faste del til forbrænding, biogas eller ud af vandoplandet. Kommunen kan også godkende ansøgninger, som kun vedrører husdyrtyper, som afgræsser vedvarende græsarealer i hovedparten af tiden, idet udvaskningen herfra er mindre end fra planteavlbrug.

I oplande, der er mindre end 1.000 ha og i oplande, hvor antallet af DE er mindre end 10.000 er der større usikkerhed i CHR-dataene og kommunen kan supplerer med lokal viden om

udviklingen. I Haderslev Kommune er ingen vandoplande under 1.000 ha, men antallet af DE i oplandet til Avnø Vig, Hejls Nor og Lillebælt Bredningen er under 10.000.

Generelt for udbringningsarealer i opland til Lillebælt

Lillebælt er udpeget som Natura 2000 omfattende Ramsarområdet R15, Fuglebeskyttelsesområde F47 og Habitatområde H96. Det udpegede område består af flere deloplande, som for Haderslev Kommune omfatter Haderslev Fjord, Avnø Vig, Hejls Nor og Bredningen. Det sydlige Lillebælt nord for Als er ikke udpeget som Natura 2000 område.

I Vandplan 2010-2015 for Hovedvandopland Lillebælt/Jylland angives vandområdernes økologiske tilstand ud fra udbredelsen (dybdegrænser) af ålegræs. Tilstanden er klassificeret som ringe for Haderslev fjord og Lillebælt-Bredningen og som dårlig for Sydlige Lillebælt nord for Als, mens der ikke er data for Avnø Vig og Hejls Nor. Målet om god økologisk tilstand er ikke opfyldt for nogen af vandområderne. For at nå god økologisk tilstand kræves bl.a. reduktion i både udledningen af kvælstof og fosfor.

Jævnfør Danmarks arealinformation <http://miljoeportal.dk/Arealinformation/> er vandområdet (Lillebælt) et sårbart Natura 2000 område og det skal således vurderes om projektet kan have en negativ påvirkning på vandområdet.

Vurdering af afskæringskriterium 1A

Fra 2007 til 2014 er der sket et fald i antallet af dyreenheder i oplandet til Lillebælt, delopland Haderslev Fjord fra 14.207 DE til 13.636 DE, hvilket svarer til et fald på 4 pct.

Haderslev Kommune vurderer således, at afskæringskriteriet i forhold til 1A er overholdt fordi der er sket et fald i antallet af DE i oplandet. Der stilles derfor ikke krav om, at udvaskningen af kvælstof fra udbringningsarealerne ikke må overstige udvaskningen af kvælstof ved planteavlassædskifte. Det er Haderslev Kommunes vurdering, at det ansøgte ikke vil have en skadevirkning af kvælstofudvaskning til overfladevande i kumulation med andre planer og projekter.

Vurdering af afskæringskriterium 1B

Siden begyndelsen af 1980'erne er kvælstofafstrømningen reduceret, hvilket skyldes en forbedret spildevandsrensning og et fald i udledningen fra landbrugsarealer som følge af vandmiljøindsatsen. Kvælstofbelastningen til Lillebælt forventes at blive reduceret yderligere med ca. 7 pct. fra 2005-2009 til 2015. Se Figur 1. Dette forventes som resultat af allerede iværksatte eller planlagte tiltag inden for Hovedvandopland Lillebælt/Fyn. Tiltagene omfatter Vandmiljøplan III, Regeringens energiaftale, øget anvendelse af biogas og anden strukturudvikling i landbruget, "Miljømilliard-projekter", samt kommunernes igangværende indsats på spildevandsområdet.

Kvælstof	2005-2009		2015	
	tons N	%	tons N	%
Naturlig baggrundsbelastning ¹⁾	1213,31	25	1213,31	26
Landbrug	2967,33	62	2890,93	62
Punktkilder:				
Renseanlæg	355,05	7	350,57	7
Regnbetingede udledninger	59,22	1	59,22	1
Dambrug	61,15	1	61,15	1
Industri	5,75	0	5,75	0
Spredt bebyggelse	67,01	1	59,37	1
Havbrug	47,05	1	47,05	1
Bruttotilførsel	4775,87		4687,36	
Retention	337,95	7	330,72	7
Nettotilførsel, stofafstrømning til hav	4437,92		4356,64	

1) Baggrundsbidrag for N er vurderet ud fra DMU's tema over baggrundsbidrag.

Figur 1: Den samlede årlige vandbårne kildeopsplittede stofafstrømning fra Hovedvandopland Lillebælt beregnet som normaliseret belastning for perioden 2005-2009. Punktkildedata er dog fra 2010. Kilde: Vandplan – Hovedvandopland Lillebælt/Jylland 2010-2015.

Den totale punktkildebelastning af kvælstof til overfladevande forventes reduceret fra 578 til 566 t/år fra 2010 til 2015, hvilket svarer til en reduktion på 2 pct. Se Figur 2. Denne reduktion forventes opnået ved forbedret spildevandsrensning. Tilsvarende forventes fosforbelastningen fra punktkilder at blive reduceret fra 77-71 T/år, svarende til 7,8 %. Denne reduktion forventes opnået bl.a. ved forbedret spildevandsrensning og nedlæggelse af dambrug.

Type	Punktkildebelastning af overfladevande Hovedvandopland Lillebælt/Jylland					
	B15 t/år		Kvælstof t/år		Fosfor t/år	
	2010	2015	2010	2015	2010	2015
Renseanlæg	263	251	355	351	35	34
Regnbetingede udløb	177	177	42	42	16	16
Industri	5,1	5,1	5,7	5,7	0,8	0,8
Dambrug	153	153	61	61	5,1	5,1
Havbrug	294	294	47	47	4,9	4,9
Spredt bebyggelse	259	138	67	59	15	10
Total	1151	1018	578	566	77	71

Figur 2: Punktkilde belastningen til overfladevande i Hovedvandopland Lillebælt/Jylland er opgjort på nuværende belastning og baseline 2015. Kilde: Vandplan – Hovedvandopland Lillebælt/Jylland 2010-2015.

Samlet vurderer Haderslev Kommune, at der ikke har fundet en øget nitratudledning sted for andre kilder i oplandet til Lillebælt i perioden 2005-2010. Pkt. 1B vurderes således at være overholdt.

Vurdering af afskæringskriterium 1C

Haderslev Kommune har ikke inddraget initiativer, der er gennemført med henblik på at opfylde vandplanlægningen eller miljømålsloven til at tillade et øget dyretryk i det aktuelle opland. Pkt. 1C vurderes således at være overholdt.

Vurdering af afskæringskriterium 2A og 2B

Oplandet til Haderslev Fjord er jf. Arealinfo udpeget som et opland til et følsomt Natura 2000 område, dvs. natura 2000 vandområder, som ikke omfatter lukkede bassiner. Haderslev Kommune vurderer, således at Lillebælt delområde Haderslev Fjord ikke er et lukket bassin og/eller meget lidt eutrofieret. Afskæringskriterium 2B er derfor ikke aktuelt, men nitratudvaskningen må således ikke udgøre 5 pct. eller mere af den samlede nitratudvaskning til området, jf. pkt. 2A.

Beregning af kvælstofbidrag fra arealer i opland til Haderslev Fjord:

Natura 2000 område N112 Lillebælt - Vandområde Haderslev Fjord	
Opland til Natura 2000 området, ha (Vandplan 2010-2015, Hovedopland 1.11 Lillebælt/Jylland, s. 76, tabel 2.1.4.)	18.500
Nuværende kvælstofbelastning fra land til Natura 2000 området, kg N/år (Vandplan 2010-2015, Hovedopland 1.11 Lillebælt/Jylland s. 176, tabel 2.4.8.)	284.115
Bidrag fra det ansøgte projekt (ejede og forpagtede arealer)	
Reduktionspotentiale (jf. nitratklassekortlægningen), pct.	0-50 % (25 %)
Areal til udspredning i alt, ha (X)	152
Planteavlsniveau, kg N/ha/år	44,4
Udvaskning fra rodzonen (ansøgt), samlet, kg N/ha/år (Y)	46,5
Samlede påvirkning til Natura 2000 området, kg N/år ($X*Y*(1-0,25)$) (Z)	5.301
Ansøgt kvælstofbidrag af samlede kvælstofbidrag til Natura 2000 området, pct. $(Z/284.115)*100$	1,87

¹Udregnet i FarmN 31.1.2012 som forskellen mellem rodzoneudvaskning i den ansøgte situation og i den nuværende situation uden tilførsel af husdyrgødning, jf. Miljøstyrelsens digitale vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug <http://www2.mst.dk/wiki/Husdyrvejledning.Default.aspx> .

Ifølge beregningerne i ovenstående skema vil fosforbidraget fra det ansøgte projekt i sig selv udgøre 1,87 pct. af den samlede udvaskning til Natura 2000-området. I henhold til afskæringskriteriet vil det ansøgte således ikke i sig selv have en skadevirkning på Natura 2000-området med hensyn til kvælstofbidrag.

Konklusion

Haderslev kommune vurderer på baggrund af de overholdte afskæringskriterier, at det ansøgte projekt ikke vil have en skadevirkning på Natura 2000 området Lillebælt. Det vurderes at

næringsstofdudvaskningen fra udbringningsarealerne ikke vil resultere i målbare ændringer af næringsstofkoncentrationen eller sigtedybden i Lillebælt.

Det vurderes derfor, at det ansøgte projekt med de vilkår der stilles i godkendelsen ikke vil påvirke arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget til Natura 2000-området væsentligt.

Udbringningsarealer i delopland Bredningen

Oplandet Bredningen har et faldende dyretryk og afvander til det beskyttede Natura 2000 område Lillebælt. Der stilles derfor ikke særlige krav ved udbringningsarealer beliggende i dette område. Baggrunden herfor beskrives i dette notat.

Lovgrundlag

Ifølge Habitatdirektivets artikel 6 og vejledningen til denne, skal kommunen sikre, at planer og projekter hverken i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter i kumulation (dvs. i forhold til eksisterende belastninger og i forhold til belastninger fra allerede vedtagne planer, som ikke er realiserede) kan have en negativ påvirkning på de arter og naturtyper, som Natura 2000-områderne er udpeget for at bevare eller er til hindring, for at området kan opnå gunstig bevaringsstatus og en god tilstand.

Beskyttelsesniveauerne i husdyrloven er fastlagt med udgangspunkt i udvaskningsniveauet i perioden 2001 - 2005, som danner baseline for udarbejdelse af de foreliggende vandplaner. Dette niveau er jf. Miljøstyrelsens elektroniske vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug uændret i 2007 og det er derfor en vigtig forudsætning for beskyttelsesniveauet i husdyrloven, at den samlede husdyrproduktion i et opland og dermed udvaskningsniveauet ikke har været stigende siden 2007.

Det fremgår af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at der skal meddeles afslag, hvis de fastlagte beskyttelsesniveauer i bekendtgørelsen ikke kan forhindre skade på internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttede arter i overensstemmelse med reglerne i habitatbekendtgørelsen. Det fremgår endvidere af bekendtgørelsen, at der kan meddeles afslag, hvis de fastlagte beskyttelsesniveauer i bekendtgørelsen ikke kan forhindre en væsentlig miljøvirkning af særlige regionale eller lokale beskyttelsesinteresser. Der henvises til bekendtgørelsens § 11, stk. 2 - 6.

Afskæringskriterier

Miljøstyrelsen har fastlagt følgende afskæringskriterier (pkt. 1A-1C og pkt. 2A-2B) for, hvornår et projekt kan medføre en skadevirkning på overfladevande som følge af nitratudvaskningen, herunder Natura 2000-områder og levesteder og yngle- og rastepladser for beskyttede arter.

Et projekt for husdyrbrug skal kunne overholde de samlede afskæringskriterier nævnt nedenfor for ikke at have en skadevirkning på et vandområde. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområde, kan der ikke meddeles godkendelse til det ansøgte.

Afskæringskriterierne udelukker ikke, at en tilladelse eller godkendelse kan medføre en begrænset merudledning, men vil sikre, at der ikke sker en skade på et kystvandsområde, og kriterierne vil udelukke, at der godkendes husdyrproduktioner, der hindrer, at den samlede nitratudvaskning fra husdyrbrug i det enkelte opland, på sigt vil falde.

Afskæringskriterierne lægges både til grund for vurderingerne, når et ansøgt projekt vil betyde en øget udvaskning, og når et ansøgt projekt vil medføre en mindsket udvaskning i efter-situationen. Er kriterierne ikke overholdt kan der efter omstændighederne alligevel meddeles godkendelse med skærpede vilkår, jf. natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 24. november 2011 (NMK-133-00068)

Afskæringskriterium for påvirkning fra projekter i kumulation med andre planer og projekter:

Pkt. 1A: Antal dyreenheder (DE) i det aktuelle opland, må ikke have været stigende siden 1. januar 2007

Pkt. 1B: Eventuelle andre kilder til nitratudvaskning end husdyrproduktionen, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra det aktuelle opland siden 1. januar 2007 skal inddrages i vurderingen på en sådan måde, at en eventuel øget nitratudvaskning fra andre kilder end husdyrproduktionen skal medføre et krav om reduktion af det samlede dyretryk i det aktuelle opland med tilsvarende effekt på nitratudvaskningen

Pkt. 1C: Gennemførte initiativer, som reducerer nitratudvaskningen fra det aktuelle opland, må ikke anvendes til at tillade et øget dyretryk i det aktuelle opland, samt

Afskæringskriterium for påvirkning fra projektet i sig selv:

Pkt. 2A: Nitratudvaskningen fra det samlede husdyrbrug, der ansøges om, må ikke udgøre 5 pct. eller mere af den samlede nitratudvaskning til det aktuelle område, dog

Pkt. 2B: Må nitratudvaskningen fra det samlede husdyrbrug, der ansøges om, ikke udgøre 1 pct. eller mere af den samlede nitratudvaskning, hvis udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin og/eller er meget lidt eutrofieret.

Ad pkt. 1A: Miljøstyrelsen har senest 10. december 2014 udsendt en samlet oversigt over udviklingen i dyreholdet fra 2007 til 2012 fordelt på de forskellige vandoplande. Antallet af dyr er udtrukket fra CHR-registeret og omregnet til DE. Oversigten viser, om husdyrholdet i perioden 2007-2012 er faldet eller steget, samt om det kan antages, at der er tale om en sikker eller usikker udviklingstendens på baggrund af lineær regression. I de tilfælde hvor tendensen er usikker skal vurderingen af om afskæringskriteriet er overholdt tage udgangspunkt i en direkte sammenligning af husdyrholdets størrelse i det seneste opgørelsesår og niveauet pr. 1. januar 2007. Er der sket en stigning er afskæringskriteriet ikke overholdt.

Afskæringskriteriet kan undlades hvis oplandet afvander til et vandområde hvor nitratudvaskning ikke har væsentlig betydning for miljøtilstanden.

Hvis der er sket en stigning i dyreholdet i et opland kan det ansøgte projekt kun gennemføres hvis husdyrbruget reducerer udvaskningen af kvælstof til et niveau på linje med planteavlbrug, dvs. til en arealdrift med brug af handelsgødning og et plantesædskifte svarende til jordtypen. Reduktion af kvælstofudvaskning kan ske ved forskellige tiltag: ekstra efterafgrøder, reduceret kvælstofnorm, ved direkte afbrænding af husdyrgødning eller ved separation og afsætning af den faste del til forbrænding, biogas eller ud af vandoplandet. Kommunen kan også godkende ansøgninger, som kun vedrører husdyrtyper, som afgræsser vedvarende græsarealer i hovedparten af tiden, idet udvaskningen herfra er mindre end fra planteavlbrug.

I oplande, der er mindre end 1.000 ha og i oplande, hvor antallet af DE er mindre end 10.000 er der større usikkerhed i CHR-dataene og kommunen kan suppleres med lokal viden om udviklingen. I Haderslev Kommune er ingen vandoplande under 1.000 ha, men antallet af DE i oplandet til Avnø Vig, Hejls Nor og Lillebælt Bredningen er under 10.000. Dette er dog pt. uden betydning for Lillebælt Bredningen, da dyretrykket her er stigende.

Generelt for udbringningsarealer i opland til Lillebælt

Lillebælt er udpeget som Natura 2000 omfattende Ramsarområdet R15, Fuglebeskyttelsesområde F47 og Habitatområde H96. Det udpegede område består af flere deloplande, som for Haderslev Kommune omfatter Haderslev Fjord, Avnø Vig, Hejls Nor og Bredningen. Det sydlige Lillebælt nord for Als er ikke udpeget som Natura 2000 område.

I Vandplan 2010-2015 for Hovedvandopland Lillebælt/Jylland angives vandområdernes økologiske tilstand ud fra udbredelsen (dybdegrænser) af ålegræs. Tilstanden er klassificeret som ringe for Haderslev fjord og Lillebælt-Bredningen og som dårlig for Sydlige Lillebælt nord for Als, mens der ikke er data for Avnø Vig og Hejls Nor. Målet om god økologisk tilstand er ikke opfyldt for nogen af vandområderne. For at nå god økologisk tilstand kræves bl.a. reduktion i både udledningen af kvælstof og fosfor.

Jævnfør Danmarks arealinformation <http://miljoportal.dk/Arealinformation/> er vandområdet (Lillebælt) et sårbart Natura 2000 område og det skal således vurderes om projektet kan have en negativ påvirkning på vandområdet.

Vurdering af afskæringskriterium 1A

Fra 2007 til 2014 er der sket et klart fald i antallet af dyreenheder i oplandet til Lillebælt, delopland Bredningen fra 7.456 DE til 5.761 DE, hvilket svarer til et fald på 22,7 pct. Dyreholdet er faldet siden 2007 i oplandet, med en sikker tendens.

Haderslev Kommune vurderer således, at afskæringskriteriet i forhold til 1A er overholdt fordi der er sket et fald i antallet af DE i oplandet. Der stilles derfor ikke krav om, at udvaskningen af kvælstof fra udbringningsarealerne ikke må overstige udvaskningen af kvælstof ved planteavlssædskifte. Det er Haderslev Kommunes vurdering, at det ansøgte ikke vil have en skadevirkning af kvælstofudvaskning til overfladevande i kumulation med andre planer og projekter.

Vurdering af afskæringskriterium 1B

Siden begyndelsen af 1980'erne er kvælstofafstrømningen reduceret, hvilket skyldes en forbedret spildevandsrensning og et fald i udledningen fra landbrugsarealer som følge af vandmiljøindsatsen. Kvælstofbelastningen til Lillebælt forventes at blive reduceret yderligere med ca. 7 pct. fra 2005-2009 til 2015. Se Figur 1. Dette forventes som resultat af allerede iværksatte eller planlagte tiltag inden for Hovedvandopland Lillebælt/Fyn. Tiltagene omfatter Vandmiljøplan III, Regeringens energiaftale, øget anvendelse af biogas og anden strukturudvikling i landbruget, "Miljømilliard-projekter", samt kommunernes igangværende indsats på spildevandsområdet.

Kvælstof	2005-2009		2015	
	tons N	%	tons N	%
Naturlig baggrundsbelastning ¹⁾	1213,31	25	1213,31	26
Landbrug	2967,33	62	2890,93	62
Punktkilder:				
Renseanlæg	355,05	7	350,57	7
Regnbetingede udledninger	59,22	1	59,22	1
Dambrug	61,15	1	61,15	1
Industri	5,75	0	5,75	0
Spredt bebyggelse	67,01	1	59,37	1
Havbrug	47,05	1	47,05	1
Bruttotilførsel	4775,87		4687,36	
Retention	337,95	7	330,72	7
Nettotilførsel, stofafstrømning til hav	4437,92		4356,64	

1) Baggrundsbidrag for N er vurderet ud fra DMU's tema over baggrundsbidrag.

Figur 3: Den samlede årlige vandbårne kildeopsplittede stofafstrømning fra Hovedvandopland Lillebælt beregnet som normaliseret belastning for perioden 2005-2009. Punktkildedata er dog fra 2010. Kilde: Vandplan – Hovedvandopland Lillebælt/Jylland 2010-2015.

Den totale punktkildebelastning af kvælstof til overfladevande forventes reduceret fra 578 til 566 t/år fra 2010 til 2015, hvilket svarer til en reduktion på 2 pct. Se Figur 2. Denne reduktion forventes opnået ved forbedret spildevandsrensning. Tilsvarende forventes fosforbelastningen fra punktkilder at blive reduceret fra 77-71 T/år, svarende til 7,8 %. Denne reduktion forventes opnået bl.a. ved forbedret spildevandsrensning og nedlæggelse af dambrug.

Type	Punktkildebelastning af overfladevande Hovedvandopland Lillebælt/Jylland					
	B15 t/år		Kvælstof t/år		Fosfor t/år	
	2010	2015	2010	2015	2010	2015
Renseanlæg	263	251	355	351	35	34
Regnbetingede udløb	177	177	42	42	16	16
Industri	5,1	5,1	5,7	5,7	0,8	0,8
Dambrug	153	153	61	61	5,1	5,1
Havbrug	294	294	47	47	4,9	4,9
Spredt bebyggelse	259	138	67	59	15	10
Total	1151	1018	578	566	77	71

Figur 4: Punktkilde belastningen til overfladevande i Hovedvandopland Lillebælt/Jylland er opgjort på nuværende belastning og baseline 2015. Kilde: Vandplan – Hovedvandopland Lillebælt/Jylland 2010-2015.

Samlet vurderer Haderslev Kommune, at der ikke har fundet en øget nitratudledning sted for andre kilder i oplandet til Lillebælt i perioden 2005-2010. Pkt. 1B vurderes således at være overholdt.

Vurdering af afskæringskriterium 1C

Haderslev Kommune har ikke inddraget initiativer, der er gennemført med henblik på at opfylde vandplanlægningen eller miljømålsloven til at tillade et øget dyretryk i det aktuelle opland. Pkt. 1C vurderes således at være overholdt.

Vurdering af afskæringskriterium 2A og 2B

Haderslev Kommune vurderer, at Lillebælt delområde Bredningen ikke er et lukket bassin og/eller meget lidt eutrofieret, nitratudvaskningen må således ikke udgøre 5 pct. eller mere af den samlede nitratudvaskning til området. Jf. pkt. 2A.

Beregning af kvælstofbidrag fra arealer i oplandet til Lillebælt - Bredningen:

Natura 2000 område N112 Lillebælt - Vandområde Bredningen	
Opland til Natura 2000 området, ha (Vandplan 2010-2015, Hovedopland 1.11 Lillebælt/Jylland, s. 76, tabel 2.1.4.)	12.900
Udvaskningsniveau 2005-2009, kg N/ha/år (Vandplan 2010-2015, Hovedopland 1.11 Lillebælt/Jylland – s. 176 tabel 2.4.8a.)	20,4
Nuværende kvælstofbelastning fra land til Natura 2000 området, kg N/år (12.900 ha x 20,4 kg N/ha/år)	263.160
Bidrag fra det ansøgte projekt (ejede og forpagtede arealer)	
Reduktionspotentiale (jf. nitratklassekortlægningen), pct.	0-50 (middel 25)
Areal til udspredning i alt, ha (X)	86
Planteavlsniveau, kg N/ha/år	44,4
Udvaskning fra rodzonen (ansøgt), samlet, kg N/ha/år (Y)	46,5
Samlede påvirkning til Natura 2000 området, kg N/år (X*Y*(1-0,25) (Z)	2999,25
Ansøgt kvælstofbidrag af samlede kvælstofbidrag til Natura 2000 området, pct. (Z/263.160)*100	1,14

¹Udregnet i FarmN 31.1.2012 som forskellen mellem rodzoneudvaskning i den ansøgte situation og i den nuværende situation uden tilførsel af husdyrgødning, jf. Miljøstyrelsens digitale vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug <http://www2.mst.dk/wiki/Husdyrvejledning.Default.aspx> .

“Worst case” beregning for bidrag fra tredjemandsarealer i opland til Lillebælt - Bredningen:

Natura 2000 område N112 Lillebælt - Vandområde Bredningen	
Opland til Natura 2000 området, ha (Vandplan 2010-2015, Hovedopland 1.11 Lillebælt/Jylland, s. 76, tabel 2.1.4.)	12.900

Udvaskningsniveau 2005-2009, kg N/ha/år (Vandplan 2010-2015, Hovedopland 1.11 Lillebælt/Jylland – s. 176 tabel 2.4.8a.)	20,4
Nuværende kvælstofbelastning fra land til Natura 2000 området, kg N/år (12.900 ha x 20,4 kg N/ha/år)	263.160
Bidrag fra det ansøgte projekt (tredjemandsarealer)	
Reduktionspotentiale (jf. nitratklassekortlægningen), pct.	0-50 (middel 25)
Areal til udspredning i alt, ha (X)	114
Udvaskning fra rodzonen, husdyrgødning, kg N/ha/år (Estimeret worst case)	20
Samlede påvirkning til Natura 2000 området, kg N/år (X*20*(1-0,25)) (Z)	1710
Ansøgt kvælstofbidrag af samlede kvælstofbidrag til Natura 2000 området, pct. (Z/263.160*100)	0,65%

Ifølge beregningerne i ovenstående skema vil fosforbidraget fra det ansøgte projekt i sig selv udgøre $1,14 + 0,65 = 1,79$ pct. af den samlede udvaskning til Natura 2000-området. I henhold til afskæringskriteriet vil det ansøgte således ikke i sig selv have en skadevirkning på Natura 2000-området med hensyn til kvælstofbidrag.

Konklusion

Haderslev kommune vurderer på baggrund af de overholdte afskæringskriterier, at det ansøgte projekt ikke vil have en skadevirkning på Natura 2000 området Lillebælt. Det vurderes at næringsstoffudvaskningen fra udbringningsarealerne ikke vil resultere i målbare ændringer af næringsstoffkoncentrationen eller sigtedybden i Lillebælt.

Det vurderes derfor, at det ansøgte projekt med de vilkår der stilles i godkendelsen ikke vil påvirke arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget til Natura 2000-området væsentligt.

Bilag 13 – Udvaskning af fosfor til Natura 2000

Fosforudvaskning til Haderslev Fjord

Oplandet Haderslev Fjord afvander til det beskyttede Natura 2000 område Lillebælt. Der kan derfor være behov for at stille særlige krav ved udbringningsarealer beliggende i dette område. Baggrunden herfor beskrives i dette notat.

Lovgrundlag

Ifølge Habitatdirektivets artikel 6 og vejledningen til denne, skal kommunen sikre, at planer og projekter hverken i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter i kumulation (dvs. i forhold til eksisterende belastninger og i forhold til belastninger fra allerede vedtagne planer, som ikke er realiserede) kan have en negativ påvirkning på de arter og naturtyper, som Natura 2000-områderne er udpeget for at bevare eller er til hindring, for at området kan opnå gunstig bevaringsstatus og en god tilstand.

Beskyttelsesniveauerne i husdyrloven er fastlagt med udgangspunkt i udvaskningsniveauet i perioden 2001 - 2005, som danner baseline for udarbejdelse af de foreliggende vandplaner. Dette niveau er jf. Miljøstyrelsens elektroniske vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug uændret i 2007 og det er derfor en vigtig forudsætning for beskyttelsesniveauet i husdyrloven, at den samlede husdyrproduktion i et opland og dermed udvaskningsniveauet ikke har været stigende siden 2007.

Det fremgår af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at der skal meddeles afslag, hvis de fastlagte beskyttelsesniveauer i bekendtgørelsen ikke kan forhindre skade på internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttede arter i overensstemmelse med reglerne i habitatbekendtgørelsen. Det fremgår endvidere af bekendtgørelsen, at der kan meddeles afslag, hvis de fastlagte beskyttelsesniveauer i bekendtgørelsen ikke kan forhindre en væsentlig miljøvirkning af særlige regionale eller lokale beskyttelsesinteresser. Der henvises til bekendtgørelsens § 11, stk. 2 – 6.

Afskæringskriterier

Haderslev Kommune skal således foretage en vurdering af, hvorvidt der i konkrete projekter er behov for skærpelse af beskyttelsesniveauet for fosfor af hensyn til tilstanden i sårbare Natura 2000-udpegede recipienter, dvs. marine områder eller søer.

Da det ikke kan kvantificeres hvor stor en del af fosforoverskuddet, der reelt vil tilføres recipienten, må vurderingen af om der er grundlag for skærpelse af beskyttelsesniveauet eller yderligere, målrettede vilkår, baseres på en vurdering af "worst case". Tabet af fosfor fra landbrugsjord vurderes, maksimalt at være 1 kg P/ha på nuværende tidspunkt (Kronvang et al 2005). Udyrkede arealer har et tab på ca. 0,08 kg P/ha. I landbrugsjord er der gennemsnitligt ophobet 2.000 kg P/ha i de øverste 25 cm.

I forhold til nitratpåvirkning af vandområder beskriver Miljøstyrelsen, at dette ikke kan måles med de nuværende biologiske målemetoder, hvis påvirkningen er på under 5 % af den samlede påvirkning. Haderslev Kommune antager, at grænsen for en målbar fosforpåvirkning er det samme og opsætter på dette grundlag følgende afskæringskriterier for hvornår fosforpåvirkninger er skadelige for tilstanden i sårbare Natura 2000 udpegede recipienter:

Pkt. 1 1 % i meget sårbare vandområder (lukkede bassiner - typisk rene eller sårbare søer)

Pkt. 2 5 % i øvrige vandområder

Hvis påvirkningen med fosfor fra et projekt udgør mindre end 5 % (1 % i fosforfølsomme søer) af den samlede påvirkning af den relevante recipient, vil der som udgangspunkt ikke være behov for at skærpe i forhold til det generelle beskyttelsesniveau for fosfor - Jf. Vejledende notat om konkret vurdering af påvirkning af overfladevande med fosfor i henhold til husdyrgodkendelseslovens § 29. Det skal dog vurderes om der i den konkrete sag er særlig risiko i forbindelse med landskabsforhold. Heri indgår afstand til vandløb eller sø, terrænhældning, erosion, jordbundsforhold, dræn samt fosfortal. Ved særlig risiko kan der i oplandet til sårbare vandområder stilles skærpende vilkår, f.eks. randzoner eller jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 4, punkt 2, opløftning til - eller skærpelse af fosforklasse.

Generelt for udbringningsarealer i opland til Lillebælt

Lillebælt er udpeget som Natura 2000 omfattende Ramsarområdet R15, Fuglebeskyttelsesområde F47 og Habitatområde H96. Det udpegede område består af flere deloplande, som for Haderslev Kommune omfatter Haderslev Fjord, Avnø Vig, Hejls Nor og Bredningen. Det sydlige Lillebælt nord for Als er ikke udpeget som Natura 2000 område.

I Vandplan 2010-2015 for Hovedvandopland Lillebælt/Jylland angives vandområdernes økologiske tilstand ud fra udbredelsen (dybdegrænser) af ålegræs. Tilstanden er klassificeret som ringe for Haderslev fjord og Lillebælt-Bredningen og som dårlig for Sydlige Lillebælt nord for Als, mens der ikke er data for Avnø Vig og Hejls Nor. Målet om god økologisk tilstand er ikke opfyldt for nogen af vandområderne. For at nå god økologisk tilstand kræves bl.a. reduktion i både udledningen af kvælstof og fosfor.

Jævnfør Danmarks arealinformation <http://miljoportal.dk/Arealinformation/> er vandområdet (Lillebælt) et sårbart Natura 2000 område og det skal således vurderes om projektet kan have en negativ påvirkning på vandområdet.

Vurdering af afskæringskriterier

Oplandet til Haderslev Fjord er jf. Arealinfo udpeget som et opland til et følsomt Natura 2000 område, dvs. natura 2000 vandområder, som ikke omfatter lukkede bassiner. Haderslev Kommune vurderer, således at Lillebælt delområde Haderslev Fjord ikke er et lukket bassin og/eller meget lidt eutrofieret. Afskæringskriterium 1 er derfor ikke aktuelt, men fosforudvaskningen må således ikke udgøre 5 pct. eller mere af den samlede fosforudvaskning til området, jf. pkt. 2.

Beregning for ejede og forpagtede arealer:

Natura 2000 område N89 Vadehavet - Vandområde Haderslev Fjord	
Opland til Natura 2000 området, ha (Vandplan 2010-2015, Hovedopland 1.11 Lillebælt/Jylland - s. 76, tabel 2.1.4.)	18.500
Samlet belastning (naturligt baggrundsbidrag, landbrug og spredt bebyggelse) ¹ , kg P	5.990

Bidrag fra det ansøgte projekt (ejede og forpagtede arealer)	
Udbringningsareal i ansøgningen, som afvander til Haderslev Fjord, ha	152
Fosforoverskud, kg P/ha	6,9
Forøgelse af fosfor i jordpuljen i godkendelsesperioden (8 år), pct. $((\text{Fosforoverskud kg P/ha} \times 8 \text{ år}) / (2000 \text{ kg P/ha})) \times 100$	2,76
"Worst case" udvaskning af fosfor fra landbrugsareal, kg P/ha	1
"Worst case" udvaskning af fosfor fra husdyrbrugets udbringningsarealer, kg P $(\text{Udbringningsareal ha} \times \text{"worst case" udvaskning fra landbrugsareal kg P/ha}) \times (\text{forøgelse af fosfor i jordpuljen pct.} / 100)$ Husdyrbrugets del af påvirkningen, pct. $(\text{"Worst case" udvaskning af fosfor fra husdyrbrugets udbringningsarealer kg P} / 5990 \text{ kg P}) \times 100$	4,2 0,07

¹ Stofbelastning Hovedopland Vadehavet, Åbent land 2005-2009 (naturligt baggrundsbidrag, landbrug og spredt bebyggelse) tabel. 2.2.8. i Vandplan 2010-2015, Hovedopland 1.11 Lillebælt/Jylland, (83.440kg P) * (Opland til Haderslev Fjord / Opland til Lillebælt/Jylland(257.700)

Ifølge beregningerne i ovenstående skema vil fosforbidraget fra det ansøgte projekt i sig selv udgøre 0,07 pct. af den samlede udvaskning til Natura 2000-området. I henhold til afskæringskriteriet vil det ansøgte således ikke i sig selv have en skadevirkning på Natura 2000-området med hensyn til fosforbidrag.

Konklusion

Haderslev kommune vurderer på baggrund af de overholdte afskæringskriterier, at det ansøgte projekt ikke vil have en skadevirkning på Natura 2000 området Lillebælt. Det vurderes at næringsstofudvaskningen fra udbringningsarealerne ikke vil resultere i målbare ændringer af fosforkoncentrationen i Lillebælt.

Det vurderes derfor, at det ansøgte projekt med de vilkår der stilles i godkendelsen ikke vil påvirke arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget til Natura 2000-området væsentligt.

Fosforudvaskning til Bredningen

Oplandet Bredningen afvander til det beskyttede Natura 2000 område Lillebælt. Der kan derfor være behov for at stille særlige krav ved udbringningsarealer beliggende i dette område. Baggrunden herfor beskrives i dette notat.

Lovgrundlag

Ifølge Habitatdirektivets artikel 6 og vejledningen til denne, skal kommunen sikre, at planer og projekter hverken i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter i kumulation (dvs. i forhold til eksisterende belastninger og i forhold til belastninger fra allerede vedtagne planer, som ikke er realiserede) kan have en negativ påvirkning på de arter og naturtyper, som Natura 2000-områderne er udpeget for at bevare eller er til hindring, for at området kan opnå gunstig bevaringsstatus og en god tilstand.

Beskyttelsesniveauerne i husdyrloven er fastlagt med udgangspunkt i udvaskningsniveauet i perioden 2001 - 2005, som danner baseline for udarbejdelse af de foreliggende vandplaner. Dette niveau er jf. Miljøstyrelsens elektroniske vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug uændret i 2007 og det er derfor en vigtig forudsætning for beskyttelsesniveauet i husdyrloven, at den samlede husdyrproduktion i et opland og dermed udvaskningsniveauet ikke har været stigende siden 2007.

Det fremgår af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at der skal meddeles afslag, hvis de fastlagte beskyttelsesniveauer i bekendtgørelsen ikke kan forhindre skade på internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttede arter i overensstemmelse med reglerne i habitatbekendtgørelsen. Det fremgår endvidere af bekendtgørelsen, at der kan meddeles afslag, hvis de fastlagte beskyttelsesniveauer i bekendtgørelsen ikke kan forhindre en væsentlig miljøvirkning af særlige regionale eller lokale beskyttelsesinteresser. Der henvises til bekendtgørelsens § 11, stk. 2 - 6.

Afskæringskriterier

Haderslev Kommune skal således foretage en vurdering af, hvorvidt der i konkrete projekter er behov for skærpelse af beskyttelsesniveauet for fosfor af hensyn til tilstanden i sårbare Natura 2000-udpegede recipienter, dvs. marine områder eller søer.

Da det ikke kan kvantificeres hvor stor en del af fosforoverskuddet, der reelt vil tilføres recipienten, må vurderingen af om der er grundlag for skærpelse af beskyttelsesniveauet eller yderligere, målrettede vilkår, baseres på en vurdering af "worst case". Tabet af fosfor fra landbrugsjord vurderes, maksimalt at være 1 kg P/ha på nuværende tidspunkt (Kronvang et al 2005). Udyrkede arealer har et tab på ca. 0,08 kg P/ha. I landbrugsjord er der gennemsnitligt ophobet 2.000 kg P/ha i de øverste 25 cm.

I forhold til nitratpåvirkning af vandområder beskriver Miljøstyrelsen, at dette ikke kan måles med de nuværende biologiske målemetoder, hvis påvirkningen er på under 5 % af den samlede påvirkning. Haderslev Kommune antager, at grænsen for en målbar fosforpåvirkning er det samme og opsætter på dette grundlag følgende afskæringskriterier for hvornår fosforpåvirkninger er skadelige for tilstanden i sårbare Natura 2000 udpegede recipienter:

Pkt. 1 1 % i meget sårbare vandområder (lukkede bassiner - typisk rene eller sårbare søer)

Pkt. 2 5 % i øvrige vandområder

Hvis påvirkningen med fosfor fra et projekt udgør mindre end 5 % (1 % i fosforfølsomme søer) af den samlede påvirkning af den relevante recipient, vil der som udgangspunkt ikke være behov for at skærpe i forhold til det generelle beskyttelsesniveau for fosfor - Jf. Vejledende notat om konkret vurdering af påvirkning af overfladevande med fosfor i henhold til husdyrgodkendelseslovens § 29. Det skal dog vurderes om der i den konkrete sag er særlig risiko i forbindelse med landskabsforhold. Heri indgår afstand til vandløb eller sø, terrænhældning, erosion, jordbundsforhold, dræn samt fosfortal. Ved særlig risiko kan der i oplandet til sårbare vandområder stilles skærpende vilkår, f.eks. randzoner eller jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 4, punkt 2, opløftning til - eller skærpelse af fosforklasse.

Generelt for udbringningsarealer i opland til Lillebælt

Lillebælt er udpeget som Natura 2000 omfattende Ramsarområdet R15, Fuglebeskyttelsesområde F47 og Habitatområde H96. Det udpegede område består af flere deloplande, som for Haderslev Kommune omfatter Haderslev Fjord, Avnø Vig, Hejls Nor og Bredningen. Det sydlige Lillebælt nord for Als er ikke udpeget som Natura 2000 område.

I Vandplan 2010-2015 for Hovedvandopland Lillebælt/Jylland angives vandområdernes økologiske tilstand ud fra udbredelsen (dybdegrænser) af ålegræs. Tilstanden er klassificeret som ringe for Haderslev fjord og Lillebælt-Bredningen og som dårlig for Sydlige Lillebælt nord for Als, mens der ikke er data for Avnø Vig og Hejls Nor. Målet om god økologisk tilstand er ikke opfyldt for nogen af vandområderne. For at nå god økologisk tilstand kræves bl.a. reduktion i både udledningen af kvælstof og fosfor.

Jævnfør Danmarks arealinformation <http://miljoportal.dk/Arealinformation/> er vandområdet (Lillebælt) et sårbart Natura 2000 område og det skal således vurderes om projektet kan have en negativ påvirkning på vandområdet.

Vurdering af afskæringskriterier

Oplandet til Bredningen er jf. Arealinfo udpeget som et opland til et følsomt Natura 2000 område, dvs. natura 2000 vandområder, som ikke omfatter lukkede bassiner. Haderslev Kommune vurderer, således at Lillebælt delområde Bredningen ikke er et lukket bassin og/eller meget lidt eutrofieret. Afskæringskriterium 1 er derfor ikke aktuelt, men fosforudvaskningen må således ikke udgøre 5 pct. eller mere af den samlede fosforudvaskning til området, jf. pkt. 2.

Beregning for ejede og forpagtede arealer:

Natura 2000 område N89 Vadehavet - Vandområde Bredningen	
Opland til Natura 2000 området, ha (Vandplan 2010-2015, Hovedopland 1.11 Lillebælt/Jylland - s. 76, tabel 2.1.4.)	12.900
Samlet belastning (naturligt baggrundsbidrag, landbrug og spredt bebyggelse) ¹ , kg P	4.177

Bidrag fra det ansøgte projekt (ejede og forpagtede arealer)	
Udbringningsareal i ansøgningen, som afvander til Bredningen, ha	86
Fosforoverskud, kg P/ha	6,9
Forøgelse af fosfor i jordpuljen i godkendelsesperioden (8 år), pct. ((Fosforoverskud kg P/ha x 8 år)/(2000 kg P/ha)) x 100	2,76
"Worst case" udvaskning af fosfor fra landbrugsareal, kg P/ha	1
"Worst case" udvaskning af fosfor fra husdyrbrugets udbringningsarealer, kg P (Udbringningsareal ha x "worst case" udvaskning fra landbrugsareal kg P/ha) x (forøgelse af fosfor i jordpuljen pct. / 100) Husdyrbrugets del af påvirkningen, pct. ("Worst case" udvaskning af fosfor fra husdyrbrugets udbringningsarealer kg P / 4177 kg P) x 100	2,37 0,06

¹ Stofbelastning Hovedopland Vadehavet, Åbent land 2005-2009 (naturligt baggrundsbidrag, landbrug og spredt bebyggelse) tabel. 2.2.8. i Vandplan 2010-2015, Hovedopland 1.11 Lillebælt/Jylland,(83.440kg P) * (Opland til Bredningen/ Opland til Lillebælt/Jylland(257.700)

Beregning af fosforbidrag fra tredjemandsarealer:

Natura 2000 område N89 Vadehavet - Vandområde Bredningen	
Opland til Natura 2000 området, ha (Vandplan 2010-2015, Hovedopland 1.11 Lillebælt/Jylland - s. 76, tabel 2.1.4.)	12.900
Samlet belastning (naturligt baggrundsbidrag, landbrug og spredt bebyggelse) ¹ , kg P	4.177
Bidrag fra tredjemandsarealer i det ansøgte projekt	
Udbringningsareal i ansøgningen, som afvander til Bredningen inkl. tredjemandsarealer, ha	114
Fosforoverskud, kg P/ha	6,9
Forøgelse af fosfor i jordpuljen i godkendelsesperioden (8 år), pct. ((Fosforoverskud kg P/ha x 8 år)/(2000 kg P/ha)) x 100	2,76
"Worst case" udvaskning af fosfor fra landbrugsareal, kg P/ha	1
"Worst case" udvaskning af fosfor fra husdyrbrugets udbringningsarealer, kg P	3,15

(Udbringningsareal ha x "worst case" udvaskning fra landbrugsareal kg P/ha) x (forøgelse af fosfor i jordpuljen pct. / 100)	
Husdyrbrugets del af påvirkningen, pct.	0,08
("Worst case" udvaskning af fosfor fra husdyrbrugets udbringningsarealer kg P / 4177 kg P) x 100	

¹ Stofbelastning Hovedopland Vadehavet, Åbent land 2005-2009 (naturligt baggrundsbidrag, landbrug og spredt bebyggelse) tabel. 2.2.8. i Vandplan 2010-2015, Hovedopland 1.11 Lillebælt/Jylland,(83.440kg P) * (Opland til Bredningen/ Opland til Lillebælt/Jylland(257.700)

Ifølge beregningerne i ovenstående skema vil fosforbidraget fra det ansøgte projekt i sig selv udgøre 0,06 pct. af den samlede udvaskning til Natura 2000-området. Bidraget fra ejede og forpagtede arealer samt fra tredjemandsarealer er beregnet til 0,14 pct. af den samlede udvaskning til Natura 2000 områder. I henhold til afskæringskriteriet vil det ansøgte således ikke i sig selv have en skadevirkning på Natura 2000-området med hensyn til fosforbidrag.

Konklusion

Haderslev kommune vurderer på baggrund af de overholdte afskæringskriterier, at det ansøgte projekt ikke vil have en skadevirkning på Natura 2000 området Lillebælt. Det vurderes at næringsstofudvaskningen fra udbringningsarealerne ikke vil resultere i målbare ændringer af fosforkoncentrationen i Lillebælt.

Det vurderes derfor, at det ansøgte projekt med de vilkår der stilles i godkendelsen ikke vil påvirke arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget til Natura 2000-området væsentligt.

Bilag 14 - Ansøgningen

Ansøgningen er indsendt igennem www.husdyrgodkendelse.dk med ansøgningsnummer 69709.

- Første ansøgning, version 1, 54 sider er modtaget den 18. september 2014.
- Endelig ansøgning, version 5, 29 sider er modtaget den 27. marts 2014.

Ansøgningskemaer samt bilag, mailkorrespondance mv. udleveres gennem aktindsigt til sag nr. 14/28247 ved henvendelse til Haderslev Kommune, Natur og Landbrug på tlf. 74 34 21 45 eller på mail; landbrugssager@haderslev.dk.